МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
Кафедра видавничої справи та редагування

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»

на тему: **РЕДАКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПРИ СТВОРЕННІ МОДЕЛІ ГАЗЕТНОГО ВИДАННЯ**

Виконала: студентка 4 курсу,
групи 6.0612-рвд
спеціальності «Журналістика»
освітньо-професійної програми
«Редакторсько-видавнича
діяльність і медіамоделювання»
О. С. Бабенко
Керівник к. філол. н., доцент
Романюк Н.В.
Рецензент к. н. соц. ком., доцент
Микитів Г.В.

Запоріжжя
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра видавничої справи та редагування
Рівень вищої освіти **бакалавр**
Спеціальність **061 Журналістика**
Освітня програма **«Редакторсько-видавнича діяльність і медіамоделювання»**

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА
Завідувач кафедри
_____ Плеханова Т. М.
«_____»_____2026 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

БАБЕНКО ОЛЕКСАНДРІ СТАНІСЛАВІВНІ

1. Тема роботи (проєкту): **Редакторська майстерність і штучний інтелект при створенні моделі газетного видання**
керівник роботи Романюк Н.В., к. філол. н., доцентка кафедри ЗНУ.
затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2025 року № 1776-С
2. Термін подання студентом роботи (проекту): **8 червня 2026 р**.
3. Вихідні дані до роботи (проєкту): Аньєс В. Підручник із журналістики: Пишемо для газет. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 544 с; Жадько В. О. Журналістика та основи редакторської майстерності : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 271 с.; Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 282 с.; Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця. К. : Наша культура і наука, 2010. 560 с.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) узагальнити сутність понять «редакторська майстерність» і «модель видання»; 2) виокремити складові моделі видання; 3) вивчити основні напрями використання штучного інтелекту в редакційно-видавничій практиці; 4) описати моделі газетного видання «ABOUT ALL» та виявити особливості згенерованої штучним інтелектом моделі.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): 4 рисунки.

6. Консультанти розділів роботи (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Романюк Н.В., доцент	10.02.2026	10.12.2026
Розділ 1	Романюк Н.В., доцент	03.03.2026	03.03.2026
Розділ 2	Романюк Н.В., доцент	01.04.2026	01.04.2026
Висновки	Романюк Н.В., доцент	04.05.2026	04.05.2026

7. Дата видачі завдання 15.12.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їхнє вивчення та аналіз; укладання бібліографії	Грудень 2025 р.	Виконано
2.	Збір матеріалів для аналізу	Січень 2026р.	Виконано
3.	Написання вступу	Лютий 2026 р.	Виконано
	Підготовка Розділу 1	Березень 2026 р.	Виконано
4.	Написання Розділу 2	Квітень 2026 р.	Виконано
5.	Формулювання висновків, оформлення роботи	Травень 2026 р.	Виконано
6.	Одержання відгуку та рецензії, проходження нормоконтролю	До 8 червня 2026 р.	Виконано
7.	Захист роботи	18 червня 2026 р.	Виконано

Студент_____ О. С. Бабенко

Керівник роботи (проєкту)_____ Н. В. Романюк

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер_____ Г. В. Микитів

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра «Редакторська майстерність і штучний інтелект при створенні моделі газетного видання»: 60 стор., 2 додатки, 42 джерела.

Мета дослідження – виявлення особливостей редакторської майстерності і технології штучного інтелекту в контексті створення моделі газетного видання «ABOUT ALL».

Завдання дослідження:

1) узагальнити сутність понять «редакторська майстерність» і «модель видання»;

2) виокремити складові моделі видання;

3) вивчити основні напрями використання штучного інтелекту в редакційно-видавничій практиці;

4) описати моделі газетного видання «ABOUT ALL» та виявити особливості згенерованої штучним інтелектом моделі.

Об'єкт дослідження – процес створення моделі сучасного газетного видання в умовах цифровізації.

Предмет дослідження – особливості редакторської майстерності і технології штучного інтелекту в контексті створення моделі газетного видання «ABOUT ALL».

Методи дослідження: аналіз, синтез, дедукція, індукція, порівнянн, аналогія, опис.

Наукова новизна дослідження. У роботі вперше здійснено порівняння принципів створення моделі друкованого медіа на матеріалі власноруч розробленого випуску газети «ABOUT ALL» та його аналога, згенерованого платформою Gemini.

Сфера застосування. Результати дослідження можуть бути використані під час підготовки наукових робіт студентами спеціальності «Журналістика» та суміжних галузей; при написанні рефератів, курсових і дипломних робіт, присвячених редакторській діяльності, моделі друкованих медіа, газетній верстці та використанню штучного інтелекту у видавничій справі.

РЕДАКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ГАЗЕТНЕ ВИДАННЯ, МОДЕЛЬ ВИДАННЯ, РЕДАКТОРСЬКА ПІДГОТОВКА.

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра..... 2
Реферат..... 4
Вступ 6
Розділ 1. Штучний інтелект і редакторська майстерність при створенні моделі видання: теоретичні аспекти вивчення..... 9
1.1 Дефініції понять «редакторська майстерність», «концепція видання»..... 9
1.2 Основні напрями застосування штучного інтелекту в редакторській діяльності..... 20
Розділ 2. Порівняльний аналіз концепції газетних видань: власне та згенероване ШІ 26
2.1 Особливості тематичної концепції газетного видання 26
2.2 Графічна модель видання, її специфічні ознаки..... 37
Висновки..... 45
Список використаних джерел..... 47
Додаток А. Авторський випуск газети «ABOUT ALL»..... 52
Додаток Б. Випуск газети «ABOUT ALL», створений з допомогою ШІ 56
Декларація академічної доброчесності.....60

ВСТУП

Актуальність обраної теми зумовлена швидким впровадженням штучного інтелекту у видавничу справу загалом і в редакторську діяльність зокрема. Однак використання штучного інтелекту в редакційних процесах вимагає критичного аналізу відповідності автоматизованого контенту стандартам. Необхідно чітко розмежувати технічні можливості алгоритмів і реальну якість пропонованих ними рішень, що й зумовлює потребу досліджувати обрану тему.

Проблематика редакторської майстерності та концепції періодичних видань належать до важливих у видавничій справі та теорії соціальних комунікацій. Теоретичні засади редакторської діяльності, принципи роботи з текстом і автором, а також загальні підходи до видавничого процесу ґрунтовно розроблені у працях В. Жадька, Н. Зелінської, В. Карпенка, Я. Ріпей, О. Тріщук і Євсев'євої В., М. Тимошика,та інших дослідників. Окремий напрям наукових розвідок стосується питання моделі видання та її структурно-композиційної організації, що розкрито у роботах Д. Миронюка. Значну увагу рубрикації, архітектоніці та структурі періодичних видань приділяють А. Кущ і К. Тишкевич, В. Висоцька, О. Колоїз та інші вчені.

Особливості використання ШІ у видавничій справі побіжно вказані в роботах М. Гаврилюк, М. Машкової, О. Ситника, С. Харченко, В. Шевченко та ін. Попри значну низку публікацій про технологічні можливості ШІ, питання редакторської підготовки газетного видання за допомогою генеративних платформ залишається малодослідженим. Потребують детального аналізу принципи взаємодії редактора та штучного інтелекту, межі автоматизації редакційних процесів, а також здатність ШІ відтворювати тематичні, жанрові та графічні особливості друкованого медіа.

Мета дослідження – виявлення особливостей редакторської майстерності і технології штучного інтелекту в контексті створення моделі газетного видання «ABOUT ALL».

Завдання дослідження:

1) узагальнити сутність понять «редакторська майстерність» і «модель видання»;

2) виокремити складові моделі видання;

3) вивчити основні напрями використання штучного інтелекту в редакційно-видавничій практиці;

4) описати моделі газетного видання «ABOUT ALL» та виявити особливості згенерованої штучним інтелектом моделі.

Об'єкт дослідження – процес створення моделі сучасного газетного видання в умовах цифровізації.

Предмет дослідження – особливості редакторської майстерності і технології штучного інтелекту в контексті створення моделі газетного видання «ABOUT ALL».

Наукова новизна дослідження. У роботі вперше здійснено порівняння принципів створення моделі друкованого медіа на матеріалі власноруч розробленого випуску газети «ABOUT ALL» та його аналога, згенерованого платформою Gemini. У дослідженні проаналізовано особливості рубрикації, тематики, фактологічної точності матеріалів, композиції текстів, ілюстративного наповнення, верстки шпальт та оформлення першої сторінки в авторському та автоматично створеному виданнях. Отримало подальший розвиток питання ролі редакторської майстерності у процесі створення моделі газетного видання в умовах технологій штучного інтелекту. Удосконалено підходи до оцінювання якості медіаконтенту, створеного генеративними системами, з принципів редакційно-видавничої підготовки.

Практичне значення роботи. Результати дослідження можуть бути використані під час підготовки наукових робіт студентами спеціальності «Журналістика» та суміжних галузей; при написанні рефератів, курсових і дипломних робіт, присвячених редакторській діяльності, моделі друкованих медіа, газетній верстці та використанню штучного інтелекту у видавничій справі та журналістиці загалом. Основні положення дослідження можуть бути

використані у викладанні дисциплін «Основи журналістики», «Теорія і практика редагування», «Редакційно-видавничий фах», «Газетно-журнальне виробництво», «Медіадизайн», «Сучасні медіатехнології», а також у процесі підготовки практичних занять із редакторської майстерності та верстки друкованих видань. Практичне значення роботи полягає також у можливості використання результатів дослідження у професійній діяльності редакторів, журналістів, дизайнерів та медіафахівців, які працюють із генеративними платформами штучного інтелекту.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень доповідалися в межах XI Міжнародної науково-технічної конференції «Поліграфічні, мультимедійні та web-технології» (PMW-2026), тези доповіді «Редакторська майстерність і штучний інтелект при створенні моделі газетного видання».

Публікація:

Бабенко О.С. Редакторська майстерність і штучний інтелект при створенні моделі газетного видання. *Поліграфічні, мультимедійні та web-технології* : матеріали Молодіжної школи-семінару XI Міжнар. наук.-техн. конф. (26-30 травня 2026, м. Львів, м. Харків). Львів : ДП «Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ», 2026. Т. 2. С. 98–101.

Структура наукової роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 59 сторінок, список використаних джерел включає 42 найменування.

РОЗДІЛ 1
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І РЕДАКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ПРИ СТВОРЕННІ МОДЕЛІ ВИДАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ

1.1 Дефініції понять «редакторська майстерність», «модель видання»

Інформаційна доба загострила потребу модернізації роботи редактора з журналістом, автором, ілюстратором та з іншими учасниками створення видавничого продукту. Сучасний редактор, як зазначено в колективній монографії «Редакторська справа: сучасний стан та перспективи розвитку», – це спеціаліст, здатний не лише кваліфіковано редагувати, а й презентувати, «просувати» певний тип друкованої продукції, а також загалом організовувати редакційний чи видавничий процес [25]. Тобто креативний сучасний редактор – це передусім творча індивідуальність, яка не формально застосовує набуті знання й уміння, а оригінально й інноваційно вирішує професійні завдання з урахуванням специфіки кожного редагованого тексту, особливостей цільової аудиторії та завдань медіа-продукції чи книги.

Під професійною майстерністю науковці розуміють сукупність спеціалізованих теоретичних знань і практичних навичок, пов’язаних із певним видом діяльності [30, с. 206]. Оскільки об’єктом нашого дослідження є редакторська майстерність, то проаналізуємо зміст саме цього поняття.

Н. Миколаєнко наголошує на тому, що редакторська майстерність – це часткова або повна самореалізація особистості у професійній діяльності, яка передбачає якісне, креативне виконання професійних обов’язків, інтеграцію сформованих професійно значущих характеристик особистості в індивідуальний стиль діяльності. Оволодіння професійною майстерністю з часом зумовлює зростання привабливості для фахівця самого творчого процесу [17, с. 150]. Як бачимо, редакторська майстерність сприймається як комплекс професійних знань, умінь і навичок, що забезпечують якісне опрацювання авторського оригіналу для

досягнення змістової точності, логічної послідовності, стилістичної виразності та комунікативної ефективності. Для цього треба вміти глибоко аналізувати авторський задум, виявляти та усувати мовні, фактичні й композиційні недоліки, а також адаптувати текст відповідно до вимог жанру, цільової аудиторії та конкретного медіасередовища. Саме від редактора залежить кінцевий результат та те, чи зможе видання зайняти належне місце на видавничому ринку.

М. Тимошик узагальнює редакторську майстерність і вимоги до сучасного редактора в кількох блока, а саме:

1. Загальні вимоги: вища професійна, досвід діяльності у редакціях чи видавництвах не менше трьох років; бездоганна грамотність, вільне користування ПК; досвід роботи з юридичною та бухгалтерською документацією.

2. Ділові якості: здатність формулювати завдання й досягати їх реалізації; емоційна стабільність; повна самовіддача професії, висока самостійність, наполегливість; вдалі творчі здібності; комунікативні й аналітичні навички; гнучкість мислення.

3. Професійні вимоги: уміння організовувати редакційний процес (координація роботи редакторів, залучення авторів); досвід редагування (високий рівень стилю) та оформлення матеріалів, добір фотоматеріалів, співпраця з художниками, взаємодія з інформаційними агентствами; навички макетування (робота з макетною сіткою), ґрунтовне знання англійської та/або інших іноземних мови.

4. Особистісні якості – йдеться про порядність і патріотизм редактора. Учений стверджує, що редактор із виразною громадянською позицією, який є сформованою особистістю, ніколи не стане на догоду керівництву, заради кар’єрного зростання чи отримання неправомірної вигоди готувати до друку недостовірні тексти, спотворювати факти, нівелювати шляхом маніпуляцій словами і висловами первинний зміст твору, який готується до друку і, відповідно, «впливатиме на читача, слухача чи глядача» [30, с. 206].

До основних особистісних якостей редактора, зважаючи на складність цієї професії, С. Фіялка відносить:

- високі моральні якості (чесність; доброзичливість; порядність);

- прагнення до нових знань (постійне саморозвиток);

- критичність (як основа професійного зростання);

- скрупульозність (акуратність у роботі) та наполегливість;

- організованість (здатність визначати цілі, способи їх досягнення, терміни виконання);

- гнучкість мислення (здатність добирати доречні слова-еквіваленти, пропонувати концепції подання матеріалу в пізнавальному виданні), моральність (дотримання етичних норм);

- толерантність (повага до недосконалих матеріалів замовників і прагнення вдосконалити їх у співпраці) [32, с. 74–76].

Схожої думки дотримується і Н. Пономаренко, стверджуючи, що редактор має володіти: мовною компетенцією, здатністю логічно й послідовно мислити, широкою ерудицією, умінням аналізувати різні комунікативні ситуації, базовими знаннями художньо-технічного оформлення видавничої продукції [23]. Цей перелік доповнюється знаннями видавничого маркетингу, що дає підстави розглядати такого фахівця у широкому суспільно значущому контексті.

Професорка Н. Зелінська підтримує позицію колег щодо вимог до редакторської майстерності: фахівець цієї галузі за умови раціонального використання наданих йому інструментів сприятиме досягненню точності, логічності, послідовності та зрозумілості тексту і, таким чином, «зекономить видавцеві кошти, читачеві – час і емоційні ресурси, а авторові – репутацію» [11, с. 266]. Отже, редакторська майстерність важлива у всіх сферах створення та поширення інформації, зокрема в журналістиці та цифрових медіа, видавничій справі, науковій діяльності, публічному адмініструванні. Особливого значення редакторська майстерність набуває в умовах сучасного інформаційного суспільства, поширення контенту у якому зумовлює ризики дезінформації та маніпуляцій. У такому контексті на редактора покладається

соціально відповідальна функція – він контролює достовірність, коректність і етичність поданої інформації.

Тобто редактор має якісно супроводжувати книгу, новий номер журналу чи газети до трансформації його у конкретний вид видавничої продукції та випуску у світ. Часто на його плечі лягають досить неочевидні завдання, наприклад, за потреби, він буде своєрідним співавтором видання, тобто завершеного видавничого продукту, у якому нерідко реалізується більше редакторських ідей, ніж було закладено безпосередньо автором твору. Однак, гортаючи готовий випуск видання, складно оцінити внесок безпосередньо авторів і редактора, адже в них попри те, що різні завдання, спільна мета.

Виокремлюючи творчу складову діяльності редактора, Я. Прихода зосереджує увагу на таких його завданнях: креативно працювати з різним за специфікою та читацькою аудиторією текстом, розробляти вдалу модель видання, вибирати засоби зацікавлення читача (глядача, інтернет-користувача), утримувати позиції пропонованого інформаційного продукту на ринку [24, с. 18].

Крім цього, результативність творчості редактора значною мірою зумовлюється соціокультурним контекстом, доступом до інформаційних ресурсів і наявністю зворотного зв’язку, зокрема в процесі професійного редагування та оцінювання створеного продукту. Саме в такій комплексній взаємодії виникає якісний, змістовно наповнений і комунікативно ефективний результат творчої діяльності. Н. Зелінська наводить кілька позитивних аспектів опрацювання редактором авторського тексту:

По-перше, редакторське опрацювання тексту підвищує результативність повідомлення, тобто формує такі умови взаємодії автора і читача, за яких останній значно краще сприймає і осмислює твір у повній відповідності до авторського задуму [11, с. 268]. Іншими словами, сучасний редактор має у процесі опрацювання авторського оригіналу забезпечити читачеві максимальний комфорт, наприклад, актуалізацію невідомих йому імен і реалій, розробити зручний зміст, подбати про якісне художньо-технічне втілення тощо.

По-друге, будь-який видавничий продукт – опрацьований редактором авторський твір – виконує своєрідну виховну функцію (мається на увазі покращення логіки викладу інформації, культури мовностилістичного оформлення тощо) [11, с. 268]. Якщо читаючи текст книги, газети або журналу реципієнт натрапляє на помилки, то це негативно впливає на довіру до видання загалом.

По-третє, безпосереднє редакторське опрацювання тексту – що є особливо актуальним у період формування ринкових відносин – забезпечує також певні соціально-економічні результати: скорочуються витрати суспільно значущого часу як на його ознайомлення (завдяки вилученню зайвої інформації), так і на його розуміння (унаслідок спрощення або, навпаки, розширення недостатньо розкритих фрагментів) [11, с. 268–269]. На практиці часто авторський текст скорочують, що ще й сприяє реальній економії паперу, матеріалів, фарби, трудових ресурсів видавничих і поліграфічних працівників тощо.

Отже, соціально-комунікаційний вимір редакторської майстерності визначає її як багатофункціональний процес, основна мета якого – забезпечення ефективної взаємодії між автором і читачем, зважаючи на актуальні культурні орієнтири та потенціал твору.

Крім сказаного вище, сучасний редактор має бути професійно й психологічно підготовленим до роботи в умовах багатофункціональності, оскільки паралельно контролює всі етапи створення нового видання, а також відстежує, аналізує, оцінює тенденції розвитку суміжних галузей.

Саме тому, за спостереженнями О. Назаренка, сфера, у якій редактор може реалізовувати свою діяльність, істотно розширилася [20], однак її результативність є наслідком ефективної командної взаємодії. Тому базовими принципами роботи редактора із так званою проєктною групою (автори, ілюстратори, верстальник, коректор та ін.) мають бути відкритість, довіра, партнерство, готовність до ризику та прийняття відповідальності. Саме від організаційних умінь редактора залежить злагодженість роботи всіх учасників

підготовки медійного чи видавничого продукту, атмосфера в колективі та бажання реалізовувати якісно представлений проєкт.

Формування медіапростору нового інформаційного продукту природньо має розпочинатися задовго до його оприлюднення, тому важливо, щоб редактор виробив ефективну стратегію її просування, сформувавши ключові смислові акценти для читацьких аудиторій. Це означає, що редактор оцінює потенціал видавничого проєкту як продюсер, залучаючи, наприклад, автора до позатекстових процесів або координуючи його взаємодію з іншими учасниками видавничого ринку. Як слушно наголошує А. Бідун, така діяльність потребує високого рівня професійної та особистісної зрілості, ерудиції, інтуїції й практичних умінь [3, с. 182]. Із цього випливає, що важливе значення має обізнаність у медіапросторі – розуміння механізмів, закономірностей і взаємозв'язків його функціонування, знання ключових акторів і аудиторій (читачів, глядачів, слухачів), останніх тенденцій видавничого світу, змін щодо вподобань читацької аудиторії певного віку.

Більшість дослідників дотримується думки, що редактор – це ініціативна, діяльна, креативна, професійно компетентна й технологічно організована особистість. Крім цього, саме редакторська майстерність є запорукою ефективного розв'язання актуальних для видавничої справи завдань, конкурентоспроможності видання на ринку. Тобто робота редактора не полягає лише в тому, щоб редагувати авторський оригінал, йдеться про сукупність заходів (від розроблення видавничого задуму, добору автора для його втілення до ефективно організованої діяльності), які забезпечують конкурентні позиції якісно підготовленого видавничого продукту на ринку та створюють оптимальні умови для тих, хто ним користуватиметься у власних цілях.

Що стосується поняття «модель видання», то існує чимало наукових праць, у яких «модель» означає формування зовнішнього вигляду видання, наприклад, В. Шевченко [36], що є, на нашу думку, неповним відображенням змісту цього поняття. А ось Д. Миронюк акцентує увагу на тому, що в науковому та практичному дискурсі нерідко ототожнюють терміни «модель друкованого

органу» та «модель видання», хоча між ними існує принципова відмінність. Перший має значно ширший і більш комплексний сенс, передусім у контексті часу. Зокрема, у моделі (концепції) газети чи журналу йдеться про стратегічні та тактичні орієнтири на тривалий період: від одного до кількох років. Натомість концепція окремого видання більш локальна і коротша у часі: від кількох місяців до пів року (стільки триває підготовка конкретної книги до випуску) [18; 19].

Зважаючи на різну специфіку видань, Д. Миронюк зауважує, що модель друкованого органу – «це задум засновника, співзасновника організувати випуск газети, журналу протягом певного періоду» [19, с. 43]. Натомість модель у загальному розумінні – теоретична модель видання, що відображає головну спрямованість, характерні риси і формально-змістові параметри.

При моделюванні газетного видання враховують місію, цільову аудиторію, тематику та змістова концепція, формат і унікальний стиль газети.

Розглянемо вказані складники детальніше:

1. Цільова аудиторія – потрібно чітко розуміти, для кого призначене видання, який вік та стать, які потреби, цінності та пріоритети у цієї аудиторії.

2. Концепція обов'язково повинна включати місію та особливості змістового наповнення видання, тобто про що воно має бути, які цілі стоять перед ним. Якщо видання буде одноманітне й нечитабельне, перевантажене інтернет-новинами, не реагуватиме на важливі суспільні події, не захищатиме людей, не висвітлюватиме їхніх проблем, його подальша доля визначена вже наперед [19, с. 43]. А. Бідун слушно відзначає, що успішна концепція сприяє впорядкуванню видавничого процесу, стимулює залучених до нього спеціалістів [3, с. 181].

Окрему увагу варто звернути на рубрики, що в газетно-журнальному виданні є одним із ключових структурних елементів [6; 1]. Вони забезпечують логічну впорядкованість матеріалів, тематичну диференціацію та зручність сприйняття аудиторією. Тобто загалом це тематично або функціонально об'єднана сукупність журналістських матеріалів, яка має сталі або варіативні межі в межах одного випуску видання. Тому рубрики варто розглядати як

інструмент реалізації концепції, оскільки саме через їхню систему проявляється особливість видання, його пріоритети та адресність. Вони не лише структурують та полегшують пошук матеріалу (особливо, якщо рубрики постійні), а й виконують комунікативну функцію, оскільки формують певні очікування аудиторії щодо характеру та змісту матеріалів.

Поряд із тематичним принципом активно використовується жанровий принцип рубрикації, за яким об'єднуються матеріали за формою їх подачі. Виходячи зі специфіки видання, можуть бути рубрики статей, інтерв'ю, репортажів, оглядів, рецензій тощо.

Отже, рубрикація в газетно-журнальному виданні є складним структурно-функціональним явищем, що, як правило, забезпечує системність подачі інформації та ефективній взаємодії з аудиторією, а тому належить до важливих складових концепції видання.

Важливу роль у наповненні газетно-журнальних видань відіграє безпосередньо зміст публікацій, розпочинаються які із заголовків. Як зазначає В. Шевченко, заголовковий комплекс – це структурна підсистема в межах текстової системи журналу, що складається з елементів, розміщених поза основним текстом [35, с. 112]. Ефективність подання інформації визначається вдало сформульованим заголовком. Відомо, що низка реципієнтів спершу переглядають заголовки і лише після цього обирають публікацію. Також схожу функцію виконують елементи, що розкривають зміст матеріалів: підзаголовок, верхній рядок, лід, анонс, вставка, текстівка тощо.

Ефективний заголовок, як пише А. Кущ, здатен одночасно відобразити всі інформаційні характеристики публікації: тематику матеріалу, редакційну позицію, часові параметри, жанрову належність, авторське трактування, адресну спрямованість [13, с. 59], тому його значення складно переоцінити.

Окремої уваги заслуговує і власне зміст матеріалів. Приступаючи до опрацювання газетно-журнальних текстів, як вказує М. Тимошик, редактор передусім повинен оцінити ці матеріали з трьох аспектів: фактичного

наповнення; структури; стилю подачі [30, с. 297]. Коротко розглянемо змістове наповнення кожного з цих аспектів:

1. Фактичний матеріал. Основним елементом журналістського тексту є факт (або сукупність фактів). Саме він використовується автором як підґрунтя для подальшого коментування, аналітики чи пояснення. Тому очевидно, що якщо побудувати розповідь довкола викривлений або фейкових фактів, то уся робота була марною. Крім достовірності, як пише М. Тимошик, редактору необхідно передусім визначити суспільну значущість такого факту для видання, а також його актуальність [30, с. 297]. Для цього, безумовно, слід бути обізнаним з останніми новинами, суспільно-політичним становищем у країні, публікаціями медіа-конкурентів тощо. Отже, фактичний матеріал потрібно редагувати щодо його правдивості, точності та новизни. У тому випадку, якщо про вказаний факт уже написали низку матеріалів інші медіа, варто глибше його осмислювати та аналізувати з допомогою аналітичних жанрів.

2. Структура. Під структурою вчений розглядає логічну послідовність викладу матеріалу, що забезпечує надалі необхідний причинно-наслідковий зв’язок [30, с. 297]. Про недоопрацювання структури свідчить, зокрема, затягнутий нецікавий вступ, що відштовхує від прочитання, незавершеність попередньої думки, різкі переходи між фактами, відсутність підсумків тощо.

Також вказаний етап роботи буде результативнішим, якщо на початку визначити, до якого журналістського жанру належить текст і в якій манері він створений, адже до кожного жанру висуваються свої вимоги щодо написання.

3. Стиль подачі також має важливе значення та впливає на сприйняття матеріалу реципієнтом. М. Тимошик наголошує, що насамперед редактор повинен розрізняти явні мовно-стилістичні огріхи, що виходять за межі норм правопису, і особливості індивідуального авторського стилю. Варто також додати, що інколи редактори зловживають літературним редагуванням, намагаючись разом із помилками редагувати й авторський стиль [30, с. 297].

Крім основного тексту, варто продумати і складові апарату, що мають стратегічне значення, забезпечуючи «зручність для читача» [29, с. 109]. Це

спонукає редактора більш ретельно добирати й конструювати структурно-функціональні компоненти видання, передбачати їхній вплив на читача в різних ситуаціях використання.

3. Не менш значущим для видавця є визначення стратегічного напряму поліграфічного оформлення друкованого органу, тобто художньо-технічної складової (третя складова) [19, с. 42]. Навіть маючи змістовні матеріали, але не доповнюючи їх якісними виразними ілюстраціями та не використовуючи привабливі шрифтові рішення, газета може не привернути увагу читача.

У наш час макетування суттєво відрізняється від практики кінця XX століття, коли в одному виданні застосовували значну кількість різноманітних шрифтових рішень, відповідно до тодішніх уявлень про зручність читання та естетичне оформлення. Редактор також бере участь у розробці макета. Як пише А. Кущ, це процес подання необхідного інформаційного матеріалу, тобто впорядкування всього простору видання або окремої сторінки таким чином, щоб було правильно організовано три рівні, які впливають на вибір читача: від моменту, коли друковане видання потрапляє до його рук, із акцентом на обкладинку, і аж до уважного опрацювання тексту, проходячи стадії перегортання сторінок і швидкого ознайомлення [13, с. 57]. Завдяки вдалій організації просторового наповнення досягається реалізація завдань, що визначають основні функції макетування. Тобто вдалий макет має стимулювати інтерес до читання матеріалів і підвищувати їхню зручність для сприйняття.

У ході його розробки звертати увагу варто на структурну побудова сторінки, добір шрифтових гарнітур, розташування ілюстративних елементів, баланс кольорових акцентів і білого простору, а також розмір заголовного блоку – усе це повинно сприяти досягненню поставленої перед редакцією мети. Варто враховувати, що читача оточує велика кількість різних видань і що естетика зазнала значного розвитку у сфері друкованої продукції, тому надзвичайно важливим є професійно продумане дизайнерське рішення.

Оскільки спочатку читач звертає увагу на заголовки, а тоді безпосередньо на текст, то окрему увагу варто звернути на заголовковий комплекс із його

шрифтами, кеглем, кількістю колонок, на які він поширюється, та площею, яку він займає. У цьому контексті варто чітко визначити:

– як подати виклад матеріалу (розмір, розташування, гарнітура);

– підзаголовки-зачіпки (розмір, позиція, накреслення);

– абзаци (довжина, інтервали, інтервали між абзацами);

– підпис (великими літерами, напівжирним накресленням, праворуч або ліворуч від текстового блоку) [13, с. 58].

Крім цього, для різноманітності та кращого візуального сприйняття матеріалів використовують додаткові графічні елементи, як-от рамки (чорні, сірі або кольорові), піктограми та буквиці на початку тексту, фон (текстурований, рівномірний, різної насиченості, однак варто врахувати, що він не заважив прочитанню тексту) [2, с. 407].

Тож сучасне макетування є складним багатокомпонентним процесом, однак від вдалого поєднання всіх елементів залежить не лише естетичний вигляд видання, а зручність читання та ефективність передавання актуальної інформації.

Отже, модель друкованого видання – органічне поєднання змістового, графічного складників як цілісної системи, що визначає загальну якість медіапродукту.

Редакторська майстерність у сучасному розумінні виходить за межі суто опрацювання тексту; це комплексна професійна діяльність, що поєднує аналітичні, творчі, комунікаційні та управлінські компетентності. Редактор має бути своєрідним стратегом, медіапродюсером і організатором видавничого процесу; від нього залежить як якість кінцевого продукту, так і успішність книги, газети, журналу тощо у медійному просторі. У концепції видання варто врахувати зміст, художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання, фінансову сторону та потрібні кадри для реалізації поставлених цілей.

1.2 Основні напрями застосування штучного інтелекту в редакторській діяльності

Термін «штучного інтелекту» й досі залишається відносно новим для українського суспільства, хоча ця галузь почала у світі формуватися ще з середини минулого століття.

У межах видавничої галузі до дефініції «штучний інтелект», як зазначає О. Ситник, переважно підходять у контексті складних автоматизованих механізмиів, що відповідають за оброблення, аналіз, керування та генерування даних, та спрямовані на оптимізацію як виробничих процесів у редакціях та видавництвах, так і комунікативних аспектів взаємодії з аудиторією [28, с. 254].

Якщо проаналізувати, у чому полягає відмінність штучного інтелекту від традиційних автоматизованих систем, то передусім – це здатність до «самонавчання», яка дає змогу системам на основі накопичених даних удосконалювати власне функціонування, враховуючи попередній досвід і взаємодію з людиною [36; 37]. Тобто з кожним наступним етапом те саме завдання штучний інтелект виконуватиме ефективніше. Отже, саморозвиток без безпосереднього зовнішнього втручання і відрізняє штучний інтелект від звичайних алгоритмів, які працюють, як відомо, виключно за попередньо заданими інструкціями.

У наш час можна також натрапити й на інші терміни для більш точного опису можливостей цих технологій: «обмежено штучний інтелект», «кіберінтелект», «штучні інтелектуальні системи», «нейромережі», що відображають багатовимірність і спеціалізований характер зазначених явищ [5]. З допомогою цих термінів можна точніше розмежовувати різні рівні та аспекти автоматизації.

Загалом у межах видавничої галузі застосовують штучний інтелект для виконання рутинних завдань, серед яких передусім збір і оброблення даних, удосконалення та верифікація мультимедійного контенту, модерація матеріалів і створення ботів для просування видань у соціальних мережах тощо [5].

Для порівняння, С. Харченко подає ширший перелік можливостей використання штучного інтелекту. Так, зокрема, ШІ застосовують для граматичного та стилістичного редагування текстів, автоматизованого створення контенту і синтезованої музики, удосконаленого пошуку зображень і відеоматеріалів, виявлення фейкових новин і дипфейків, модерації матеріалів тощо [33, с. 79–80].

Крім цього, його як варіант можна використовувати з метою усунення помилок у тексті, адже це обов'язковий етап редакційного опрацювання матеріалу перед його публікацією. Як пише С. Харченко, навіть досвідчені редактори можуть пропустити літеру чи розділовий знак або не поставити інтервал між цифрою й одиницею вимірювання, ужити дефіс замість тире тощо. І хоча такі похибки не впливають на сприйняття змісту тексту, вони погіршують імідж медіа, знижують рівень довіри до них серед користувачів, тому у цьому випадку можна використати потенціал деяких сервісів («LanguageTool», «OnlineCorrector», «Quillbot») [33, с. 80]. Однак ці сервіси не завжди надають позитивний результат роботи українською мовою, що у жодному випадку не замінить власне редакторського опрацювання тексту.

За допомогою штучного інтелекту, як пише М. Гаврилюк, можна здійснювати автоматизований аналіз текстового матеріалу, який здатен виявляти плагіат без участі людини і, відповідно, знижувати редакторське навантаження. Також завдяки цій функція можна відстежувати порушення авторських прав на зовнішніх видавничих платформах [7].

А. Мартинов, послуговуючись рекомендаціями компанії «Bain & Company» пропонує застосовувати технологічні рішення та аналітичні інструменти для оптимізації процесів: маркетингових, виробничих, планувальних [14]. Зекономлені ресурси та час доцільно спрямовувати на творчість авторів, ілюстраторів, редакторів. Однак замінити творчість з допомогою ШІ не вдасться, крім чого до такої функції досить негативно ставляться і читачі.

Отже, інтеграція штучного інтелекту у видавничу діяльність доцільна передусім на рівні автоматизації технічних і аналітичних операцій та для раціоналізації ресурсів. Водночас відповідати за творчі процеси повинна людина – добре підготовлений фахівець.

Із кожним роком у світі дедалі більше видавництв та редакцій послуговуються тими чи іншими сервісами на основі ШІ, однак мова також йде не про підготовку чи опрацювання тексту. Наприклад, у 2019 році аналітичний центр Polis у співпраці з Google News Initiative презентував звіт «The Journalism AI report», підготовлений на основі досвіду 71 редакції з 32 країн світу [38]. У цьому матеріалі журналісти й дослідники зафіксували посилення ролі штучного інтелекту в організації редакційної діяльності та продемонстрували, як саме технологічні рішення допомагають у роботах редакцій. Автори наголосили, що рівень упровадження інновацій часто залежить від фінансових ресурсів конкретного видання, від рівня професійної підготовки працівників та інформаційними потребами цільової аудиторії.

Окрім цього, було окреслено й практичні результати впровадження алгоритмічних рішень. Зокрема, редакційні команди, які використовують такі інструменти, скорочують час на виконання технічних завдань і водночас можуть спрямовувати свої зусилля на створення змістовних матеріалів [38]. Для української видавничої справи така перспектива набуває особливої значущості, адже редакції змушені долати економічні виклики, спричинені російсько-українською війною та іншими чинниками, і водночас відновлювати суспільну довіру.

Значні трансформації завдяки нейромережам відбулися і в системі кадрового менеджменту редакцій [38]. Редактори дедалі активніше застосовують алгоритмічні рішення для відбору персоналу. Наприклад, програми на кшталт HireVue аналізують не лише резюме, а й поведінкові реакції кандидата під час співбесіди, фіксуючи інтонаційні особливості, характеристики голосу та міміку [38]. У результаті такі спостереження дають змогу сформувати

комплексне уявлення про претендента, його особистісні риси, сильні й слабкі сторони.

Оскільки штучний інтелект опрацьовує значні обсяги даних про аудиторію, її інформаційні звички та реакції на попередні кампанії – на цій основі можна зробити прогноз щодо ефективності різних напрямів діяльності. Якщо раніше стратегічне планування базувалося переважно на інтуїтивних рішеннях керівників, то сьогодні воно дедалі більше визначається алгоритмами, які фактично «рекомендують», куди доцільніше спрямовувати ресурси – у нові цифрові платформи чи у створення сучасних форматів, зокрема коротких відео.

Усередині редакцій штучний інтелект перебирає на себе також функції координування, адже в умовах одночасної роботи кількох підрозділів виникає потреба в узгодженні їхньої діяльності, і саме тут ефективними стають інструменти на кшталт SAP чи Asana [39]. Вони розподіляють завдання, визначають пріоритетність, контролюють виконання та забезпечують прозорість робочих процесів. У результаті різні відділи функціонують як цілісна система, а не як відокремлені структурні одиниці.

Подібну функцію штучний інтелект виконує і в площині внутрішніх комунікацій. Завдяки інтеграції чат-ботів у Slack або Microsoft Teams редакції формують спеціалізоване середовище для щоденного обміну інформацією [28]. Саме в таких цифрових просторах проводяться опитування, обговорюються поточні питання, з’являється можливість оперативно реагувати на запити колег.

Винятком із правил є видавнича компанія Spines, що у 2025 році поставила за ціль випустити 8 тисяч книжкових видань, створених із використанням ШІ. Їхня мета – посприяти великій кількості письменників щодо публікації власних книг за низькою ціною та в короткі терміни. Проте така стратегія зазнала різкої критики. Так, незалежне видавництво «Canongate» наголосило, що компанія зовсім не переймається якістю книжкової продукції: «Spines спонукає майбутніх авторів автоматизувати процес виходу своєї книги у світ із мінімально можливим рівнем уваги, піклування та опрацювання» [8].

Щодо практики українських видавців, то у видавництві «Віхола» ШІ час від часу застосовується як допоміжний засіб для того, щоб декодувати аудіодоріжку у відеоматеріалі та створити субтитри, або якщо дизайнеру необхідно відтворити певний елемент зображення для подальшої обробки (зокрема, як референс для узгодження з автором). Проте це лише інструмент, який згодом опрацьовує відповідальний за цей напрям працівник [4]. Як бачимо, людський чинник виключити повністю неможливо, якщо редакція чи видавництво прагне випускати у світ якісну продукцію.

Таку позицію займає Д. Стретович, керівник і співзасновник видавництва «Stretovych», який наголошує на тому, що зовсім не використовує ШІ. Більше того, він заборонений у перекладацькій діяльності, редагуванні, дизайні та інших видах робіт, пов'язаних із редакційною підготовкою книг [4]. Такої ж думки дотримується О. Жупанський, керівник і співзасновник видавництва Жупанського, зазначивши, що у шаблонах угод передбачено окремий пункт щодо заборони використання штучного інтелекту та заборони передавати наші матеріали для навчання ШІ. Аналогічні положення містяться в усіх контрактах, які вони отримують від іноземних видавництв щодо спільної співпраці [4].

Дещо більше потенціал ШІ цінується у видавництві «Ранок». Так, В. Круглов, директор цього видавництва, підкреслив, що наразі застосовує штучний інтелект передусім як допоміжний технічний засіб у повсякденній роботі. Йдеться, зокрема, про підготовку стислих підсумків робочих нарад, розшифрування відеоконтенту, оперативне створення попередніх макетів, а також обробку великих масивів інформації. Але водночас, сервіси штучного інтелекту фактично не впливають на темпи випуску книг, адже вони у цьому випадку недоцільні [4].

Отже, у сучасній українській видавничій практиці обережно й вибірково використовуються потенціал ШІ. Переважно з його допомогою виконують допоміжні технічні функції. Для креативних процесів написання, перекладу чи

редагування нейромережі наразі не замінюють людську працю, зважаючи на її творчий потенціал.

Можна стверджувати, що у видавничій справі використовують «інтелектуального» помічника для пришвидшення технічних процесів, покращення якості старих фото, автоматизації і швидкого опрацювання значних обсягів інформації. Однак для будь-якого творчого редакційного процесу ШІ не доцільний.

РОЗДІЛ 2
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛІ ГАЗЕТНИХ ВИДАНЬ: ВЛАСНЕ ТА ЗГЕНЕРОВАНЕ ШІ

2.1 Особливості тематичної моделі газетного видання

Для зіставлення авторської моделі періодичного видання з моделлю газети штучного інтелекту було розроблено випуск «ABOUT ALL» (Додаток А) власноруч та за допомогою платформи Gemini (Додаток Б.). Спершу для цього ШІ було задано назву видання, коротко описано його специфіку та як приклад – зверстаний випуск авторської газети у форматі PDF. А платформа самостійно мала розробити рубрики, згенерувати доречний матеріал і підібрати ілюстрації. Однак згенерована штучним інтелектом модель газети не відповідає базовим вимогам редакторської підготовки періодичного видання ні на змістовому, ні на композиційному рівнях.

Насамперед варто звернути увагу на рубрики власного газетного видання:

1. «Новини». Матеріали: «Росія втрачає поблизу Бахмута в 5 разів більше солдатів, ніж Україна НАТО», «Відео з розстрілом українського полоненого», «Про порятунок поранених, російський полон та рідний Маріуполь», «Сі Цзіньпін планує поговорити із Зеленським».

2. «Світові новини». Публікації: «NASA зібрало команду з "полювання" на НЛО», «Землетрус у Туреччині», «Китай вперше з 2020 року відновить видачу всіх типів віз для іноземців», і замітки «Знахідки під час розкопок», «У ЄС розробляють власний закон про «іноагентів», «Щороку в океані осідає 12 мільйонів тонн пластику».

3. Факти (науково-популярна рубрика). Матеріали: «Про Землю та Космос» (що вік Землі становить від 5 до 6 мільярдів років. Приблизно стільки ж років Місяцю й Сонцю), «Про природу» (70% живих організмів на Землі складають бактерії), «Про людину» (Зубна емаль найтвердіша тканина, вироблена організмом людини), «Про птахів» (птахи здатні бачити поля Землі).

4. «Культура». Публікації: «Євробачення 2023», «Українська культура завойовує світ», «Новинки від видавництв», «Театр «Березіль», «Українська культура завойовує світ».

Проаналізуємо вказані рубрики детальніше. В основі авторського випуску «ABOUT ALL» тематичний принцип, що відповідає базовим вимогам структурування періодичного видання. Кожна рубрика стосується окремого змістового сегменту і виконує визначену функцію в межах номера. Послідовність рубрик логічна: суспільно-політичний блок представлений рубриками «Новини» та «Світові новини», після чого подано науково-популярний і культурний.

У рубриці «Новини» переважно подані публікації на тему російсько-української війни та міжнародної політики: це матеріали про бойові дії поблизу Бахмута, міжнародну реакцію на події в Україні, про відео з розстрілом українського полоненого, а також про порятунок поранених, російський полон та Маріуполь. Водночас публікації різні за характером інформації: поряд із короткими інформаційними повідомленнями (замітки) подано більші за обсягом публікації.

Рубрикою «Світові новини» тематично продовжено суспільно-політичний блок та розширено його міжнародною проблематикою. У межах рубрики поєднано матеріали політичного, наукового та екологічного характеру. Зокрема, публікації про землетрус у Туреччині, візову політику Китаю, законодавчі ініціативи ЄС та екологічні проблеми світового океану репрезентують різні сфери суспільного життя. Наявність коротких заміток додатково урізноманітнює структуру сторінки та відповідає традиційній моделі газетної подачі матеріалу. Для зручності їх подано на газетній шпальті окремою колонкою справа.

Науково-популярна рубрика «Факти» відрізняється від попередніх рубрик не лише тематикою, а й способом репрезентації матеріалу. В її основі короткі інформаційні повідомлення пізнавального характеру. Матеріали про Землю та Космос, природу, людину й птахів об’єднані спільним принципом подачі –

лаконічністю та легкою подачею маловідомих або цікавих фактів. Завдяки цій рубриці в номері вдалося поєднати інформаційний і науково-популярний компоненти, тобто після новин читач зможе ознайомитися з цікавою інформацію про світ довкола й популярними науковими фактами.

Останньою у виданні є рубрика «Культура», де вміщено матеріали про актуальні на момент випуску культурні процеси в Україні та за її межами. Тематичне наповнення рубрики різнопланове: публікації стосуються музичної індустрії, театрального мистецтва, книговидання та популяризації української культури у світі. Водночас усі матеріали об'єднані спільною культурною проблематикою, що забезпечує внутрішню цілісність рубрики та її відповідність загальній концепції видання.

Що стосується рубрикації газети ШІ, то тут подано такі рубрики:

1. Перша сторінка фактично виконує функцію рубрики «Новини», однак не має відповідного маркування. Публікації: «Стійкість та відвага: Оборона Бахмута у цифрах розвідки НАТО», «Слово командувача», «Міжнародна арена: Китай».

2. «Науковий всесвіт». Публікації: «Магнітне поле Землі: Шосте чуття людини?», «Вік Землі: Таємниця 4.54 мільярдів років», «Коротко про науку».

3. «Технології та майбутнє». Публікації: «Ера Штучного Інтелекту: ChatGPT та нова реальність», «Енергетичний фронт», «Ринок праці 2024», «Кібербезпека», «Космос стає ближчим».

4. «Довідник», де подано джерела інформації і про редакцію.

На відміну від авторського випуску, рубрикація газети, створеної за допомогою штучного інтелекту, несистемна, хаотична та непродумана. Уже на першій сторінці простежується відсутність чітких рубрик, хоча розміщені матеріали фактично виконують функцію новин. Це ускладнює навігацію в номері й порушує принцип структурованості газетного видання. Крім того, заголовки публікацій надмірно узагальнені та стилістичною неоднорідні, що негативно впливає на сприйняття матеріалу.

Рубрика «Науковий всесвіт» частково нагадує рубрику з авторської версії газети «Факти», однак відрізняється способом подачі матеріалу. У згенерованому випуску переважають узагальнені формулювання та заголовки із вираженим елементом сенсаційності, зокрема «Магнітне поле Землі: Шосте чуття людини?». Через це науково-популярний контент набуває ознак розважального формату. Водночас рубрика обмежена в тематичному плані, а принцип добору матеріалів не чіткий.

Подібну проблему зауважено і в рубриці «Технології та майбутнє», де поєднано матеріали про штучний інтелект, ринок праці, кібербезпеку, енергетику та космос. Незважаючи на формальну належність до технологічної тематики, не сформовано цілісного змістового блоку. Відсутність тематичної ієрархії та логічного взаємозв'язку між матеріалами свідчить про механічний принцип групування контенту.

Особливо показовою є рубрика «Довідник» із виключно технічною інформацією про джерела та редакцію. Як самостійну рубрику її подавати не варто, тим більше використовуючи при цьому цілу газетну шпальту.

Отже, в авторській газети чітко простежується логічно вибудувана система рубрик – «Новини», «Світові новини», «Факти», «Культура», яка забезпечує тематичну цілісність і дозволяє швидко знайти потрібну інформацію. Натомість у згенерованій версії рубрикація випадкова та неузгоджена між собою: перша сторінка не має тематичного маркування; подальші сторінки представлені рубриками «Науковий всесвіт», «Технології та майбутнє» та «Довідник», які не корелюють із заданою моделлю і не формують єдиного змістового ядра. Особливо показовою є наявність сторінки «Довідник», що має виключно технічний характер і не містить журналістських матеріалів, а це суперечить принципам наповнення газетного видання.

Матеріали в авторській газеті «ABOUT ALL» фактологічно точні та прив'язані до актуального інформаційного порядку денного. Наприклад, публікація про можливу розмову Сі Цзіньпіна з Володимиром Зеленським написана на основі свідчень іноземних медіа: The Wall Street Journal та The

Guardian. У тексті простежується логічна структура: від повідомлення про подію до її геополітичної інтерпретації, що свідчить про наявність редакторського осмислення матеріалу, а не лише механічного відтворення фактів.

Для порівняння, матеріал «Про порятунок поранених, російський полон та рідний Маріуполь» схожий за принципом побудови. Вказано біографічні дані, час подій, географічну локалізацію: «*21 травня 2022 року медик разом із іншими покинула "Азовсталь" і опинилась у російському полоні. Була в неволі в окупованій Оленівці і в Росії до 17 жовтня*» (Додаток А). Уже в перших абзацах подано інформацію про діяльність військової лікарки Еліни Мединіної в Маріуполі, перебування на «Азовсталі», полон в Оленівці та повернення до служби після звільнення. Також вміщено прямі свідчення учасниці описаних подій про те, що жодних речей не вдалося зберегти, тому з полону Еліна вийшла в тому, що видали «азовці». Загалом, публікація побудована на фактах і чітко визначено: дати 21 травня 2022 року, 17 жовтня тощо.

Важливо, що вказаний вище матеріал композиційно завершений, поданий логічно, щоб розкрити тему. Спочатку окреслено загальний контекст – оборона Маріуполя та діяльність медикині, далі увагу зосереджено на деталях роботи в умовах блокади, полон та втрата дому. Тобто поступово розкривається тема на основі причинно-наслідкові зв’язки між окремими епізодами. У тексті наявні елементи прямої мови, які також виконуються фактологічну функцію, оскільки стосуються безпосередньо свідчень очевидця подій.

Крім цього, фактологічна точність авторського видання проявляється також у деталізації матеріалу. У публікації згадано конкретні інституції – Харківський національний медичний університет, Донецький прикордонний загін, завод «Азовсталь», а також описано обставини поїздки медикаментів до Маріуполя. У такий спосіб забезпечується достовірність тексту та опрацювання джерельної бази, у цьому випадку – насамперед розмова із військовою лікаркою. Водночас подача інформації відповідає жанровим особливостям газетного матеріалу: вміщено елементи інтерв’ю, репортажу тощо.

На відміну від авторського випуску, матеріали, згенеровані штучним інтелектом, узагальнені та не містять достатньої фактологічної основи. У публікаціях переважають загальні формулювання без чіткої прив'язки до часу, місця або конкретного інформаційного приводу. Через це втрачаються ознаки актуального журналістського повідомлення. Особливо помітною є відсутність повноцінної джерельної бази: у більшості матеріалів не вказано дат, географічних прив'язок документи, на основі яких підготовлено текст.

Показовим прикладом у цьому контексті є матеріал «Ера штучного інтелекту: ChatGPT та нова реальність» (Додаток Б). Текст побудовано навколо загальної теми розвитку штучного інтелекту, однак не містить конкретних фактів, статистичних даних, часу або прикладів, які б забезпечували інформаційну достовірність. Відсутність посилань на джерела та інформаційний привід суперечить принципам фактологічної точності журналістського матеріалу. У результаті публікація має радше характер узагальненого огляду, ніж повноцінного газетного тексту.

Для порівняння, у матеріалі «Стійкість та відвага: Оборона Бахмута у цифрах розвідки НАТО» на першій сторінці також майже немає фактів, згадано про чиновника, ім'я якого засекречується: «*На кожного українського солдата, загиблого під час захисту Бахмута, російські сили втратили щонайменше п'ять. Таку оцінку, як повідомляє CNN, дав чиновник Північноатлантичного альянсу»* (див. додаток Б.). Попри наявність посилання на CNN та згадки про оцінку представника НАТО, наявна низка композиційних і фактологічних проблем. Насамперед, привертає увагу невідповідність часової локалізації: у підписі до фотографії зазначено «весна 2024», тоді як сам матеріал не містить конкретної дати події або публікації. Крім того, вміщено переважно узагальнені формулювання – «надзвичайно складні умови», «непоправна шкода», «значні кількості озброєння» – без деталізації або уточнення фактичних показників (Рис. 2.1).

Сі Цзіньпін планує поговорити із Зеленським

Лідер Китаю Сі Цзіньпін після зустрічі з російським диктатором Володимиром Путіним у Москві планує поговорити з президентом України Володимиром Зеленським. Ця розмова буде першою з початку повномасштабної війни Росії проти України.

Дослівно WSJ: "Пряма розмова із Зеленським, якщо вона відбудеться, ознаменує собою важливий крок у зусиллях Пекіна зіграти роль миротворця в Україні, що досі скептично сприймали в Європі.

Це також зміцнить авторитет Пекіна як глобального посередника після того, як минулого тижня він сприяв несподіваному дипломатичному прориву між Саудівською Аравією та Іраном".

Деталі: Повідомляється, що можлива зустріч Сі з українським президентом буде віртуальною.

За даними джерел видання, візит очільника Китаю в Росію і можлива користати свій державний візит до москви, щоб закликати президента рф володимира путіна припинити бомбардування украПро це заявив речник прем'єр-міністра Великої Британії, передає Укрінформ із посиланням на The Guardian. їнських міст, лікарень, шкіл.«Раніше Китай говорив про важливість дотримання суверенітету та територі-

Стійкість та відвага: Оборона Бахмута у цифрах розвідки НАТО

Фото: Оборонні рубежі під Бахмутом, весна 2024.

На кожного українського солдата, загиблого під час захисту Бахмута, російські сили втратили щонайменше п'ять. Таку оцінку, як повідомляє CNN, дав чиновник Північноатлантичного альянсу.

Чиновник говорив із журналістами на умовах анонімності, оскільки йому не дозволяється обговорювати конфіденційні дані. Попри надзвичайно складні умови, українські захисники продовжують утримувати ключові позиції, завдаючи ворогу непоправної шкоди. За даними розвідки, такі втрати змушують противника задіювати резерви, які планувалися для інших

Рис. 2.1. Приклад публікації авторської газети (зліва) та газети ШІ (справа)

Отже, публікації ШІ написані без фактів, у них відсутні обов'язкові елементи, зокрема дати, авторство, локалізація подій. Тематично переважають узагальнені або глобалізовані сюжети без прив'язки до конкретного інформаційного приводу, що знижує актуальність і новинну цінність матеріалів.

Композиція матеріалів авторського випуску «ABOUT ALL» послідовна, тематично розгалужена із заявленою в заголовку проблемою, простежуються причинно-наслідкові зв'язки між окремими смисловими блоками. Наприклад, публікацію «Землетрус у Туреччині» побудовано за принципом поступового розкриття теми: на початку вказано факт катастрофи: «6 *лютого 2023 року серія катастрофічних і смертоносних землетрусів вразила південну та центральну Туреччину та частини північної Сирії»* (Додаток А), визначено силу та характер землетрусу: до аналізу геологічних причин, наслідків для населення, чітко вказано місце та причину. Завершується матеріал аналітичними даними землетруси та їхні наслідки в Туреччині за останні десятиліття.

Розглянемо детальніше композиційні особливості публікації «Землетрус у Туреччині». Після вступного повідомлення про землетрус, його магнітуду та масштаби руйнувань увагу поступово зміщують до пояснення сейсмологічних

причин катастрофи. Наводяться дані про взаємодію Анатолійської, Аравійської та Африканської плит, характеристика Східноанатолійського розлому, коментар президента Національного інституту геофізики та вулканології Італії Карло Дольоні: «*Загальна протяжність розлому, за словами Карло Дольоні, становить щонайменше 150 кілометрів. Він пояснив, що площина розлому дуже нахилена, а горизонтальне зміщення відбувалося з обох його боків*» (Додаток А). Таким чином описано наукове пояснення механізмів природнього явища. Наявність експертного коментаря додатково посилює аналітичний характер матеріалу та забезпечує аргументованість викладу.

Окремий блок стосується наслідків землетрусу для турецького суспільства та державної системи контролю за будівництвом. Після опису масштабів руйнувань зачеплено проблему корупції в будівельній сфері, будівельних амністій та відповідальності влади. Адже руйнування новобудов пояснюється не лише силою підземних поштовхів, а й порушенням стандартів безпеки. Унаслідок цього журналіст виходить за межі суто наслідків катастрофи, порушуючи суспільні та політичні проблеми. Наприкінці публікації додано історичний контекст – землетрус 1999 року та його вплив на внутрішньополітичні процеси в Туреччині. Завдяки цьому аналітичний матеріал композиційно завершений.

Щодо авторського стилю викладу, то в публікації поєднано інформаційність та аналітичність. Вміщено окремі смислові блоки, добре пов’язані між собою тематично й логічно. З допомогою статистики, історичних паралелей, експертних оцінок вдалося досягнути глибокого осмислення проблеми землетрусів та її наслідків для Туреччини. Водночас відсутня надмірна емоційність або спрощення складних тем, що відповідає вимогам аналітичної журналістики, адже подія розглядається як частина ширших суспільних процесів.

На відміну від авторського матеріалу, публікація «Магнітне поле Землі. Шосте чуття людини?» у згенерованому випуску композиційно спрощена. Вона складається фактично з двох коротких абзаців, між якими відсутній продуманий

зв’язок та розвиток теми. Після повідомлення про дослідження Каліфорнійського технологічного інституту одразу подається узагальнений висновок про «вбудований компас» людини: «*Птахи, риби та навіть деякі бактерії використовують цей "вбудований компас" для міграцій на тисячі кілометрів*» (Додаток Б). Через відсутність додаткових пояснень, наукових коментарів або конкретизації результатів дослідження матеріал є фрагментарним і незавершеним.

Спосіб викладу у тексті ШІ також спрощений, чимала увага приділяється саме створенню ефекту наукової сенсації. Уже у заголовку «Шосте чуття людини?» є елемент інтриги, характерний радше для популярного інтернет-контенту, ніж для газетної науково-популярної публікації. Подібний підхід простежується і в самому тексті: твердження про «зародкові механізми» або «вбудований компас» звучать грубо та незрозуміло і не супроводжуються достатнім поясненням чи уточненням: «*Тепер ми знаємо, що люди також мають ці зародкові механізми…*» (Додаток Б). Унаслідок цього матеріал втрачає наукову точність, його нецікаво читати, адже нічого не пояснюється, не конкретизується.

Помітною є і відмінність у роботі з джерелами й аргументацією. У матеріалі авторського видання використано конкретні статистичні дані, географічні назви, історичні приклади та коментарі фахівців. Натомість у публікації ШІ згадка про Каліфорнійський технологічний інститут (це реальний приватний університет, розташований в місті Пасадена в штаті Каліфорнія) фактично залишається єдиним елементом фактологічної конкретизації. Відсутні відсилання на дослідження, прізвища науковців, часові межі проведення експерименту або деталі методології. Через це не створюється враження повноцінно опрацьованої журналістської публікації.

Отже, бачимо принципову відмінність між авторським та згенерованим способом написання матеріалів і композиції текстів. У власному виданні композиція послідовна, завдяки цьому поетапно розкривається тема, поєднанні різні аспекти проблеми та її наслідки. Натомість у публікаціях штучного

інтелекту переважно короткий виклад основної тези без належної деталізації та аналітики.

Особливо помітна відмінність між авторським випуском та ШІ-газетою на рівні коротких інформаційних жанрів, зокрема заміток. У власному виданні навіть короткі публікації завершені композиційно, містять конкретну інформаційну основу та чітку подієву прив'язку. Натомість у матеріалах ШІ узагальнення, декларативність і відсутність зрозуміло контексту.

Замітка авторського випуску «Знахідки під час розкопок» побудована за класичною моделлю інформаційного повідомлення. Уже в першому реченні подано ключові елементи новини: місце події, суб'єкт дії та результат археологічних розкопок: «*На півночі Англії археологи під час розкопок знайшли тисячолітні останки 62 давніх римлян*» (Додаток А). Далі текст розширює інформацію про попередні дослідження території, тип знайдених споруд та особливості поховань. Попри невеликий обсяг, вміщено: повідомлення про відкриття, короткий історичний контекст і пояснення значення знахідок. Завдяки цьому досягнуто композиційної завершеності тексту, що відповідає специфіці газетної замітки.

Важливо, що в авторській замітці не лише констатація факту, інформацією про римські і саксонські поховальні традиції доповнено матеріал, пояснено історичну цінність знахідки: «… *знайшли останки померлих людей як пізньої римської, так і ранньої саксонської епохи, оскільки в могилах знайшли звичаї поховання обох епох, як ножі, кераміку та коштовності*» (Додаток А). При цьому замітка не перевантажена зайвими деталями, а фактичні дані послідовні – від основного повідомлення до уточнення й пояснення.

Крім цього, стиль авторської замітки стриманий, чіткий та конкретний. У тексті відсутні емоційно марковані оцінки, перебільшення або штучна сенсаційність. Основна увага зосереджена на самій події та її фактологічному наповненні, а інформацію структуровано відповідно до логіки сприйняття новини: спочатку подається факт знахідки, далі – характеристика розкопок і артефактів.

У замітках ШІ принцип подачі матеріалу інший. Тому в публікаціях «Кібербезпека», «Ринок праці 2024» та «Космос стає ближчим» переважно тільки загальні твердження без достатньої конкретизації. Уже у першому реченні замітки «Кібербезпека» вміщено статистичний показник про зростання кібератак на 300%, однак не вказано ані часових меж, ані джерела інформації, ані контексту, у межах якого зафіксовано ці дані: «*Кількість кібератак на державні реєстри зросла на 300%*» (Додаток Б). Через це фактологічна основа повідомлення залишається неперевіреною.

Подібна проблема і в замітці «Ринок праці 2024». Матеріал складається з двох узагальнених тверджень про затребувані професії та необхідність навичок роботи зі штучним інтелектом: «*Найбільш затребуваними професіями стають оператори дронів, фахівці з психологічної реабілітації та інженери-енергетики*» (Додаток Б). Водночас у замітці відсутні будь-які статистичні дані, результати досліджень ринку праці або відсилання на аналітичні джерела. Перелік професій механічно скомпонований, оскільки між окремими позиціями відсутній логічний зв’язок або пояснення їхньої актуальності.

Найбільш показовою щодо стилістичної спрощеності є замітка «Космос стає ближчим». Перше речення ще містить конкретний інформаційний привід – підготовку програми SpaceX Starship до нових випробувань. Проте далі вміщено декларативне твердження про колонізацію Марса як «план на найближче десятиліття». Таке формулювання має ознаки публіцистичної гіперболізації та не підкріплене жодними фактами чи коментарями.

Композиція заміток ШІ також спрощена. У більшості текстів фактично відсутній розвиток теми: повідомлення складаються з одного-двох речень, які не містять уточнень, контексту або додаткової інформації. На відміну від авторських заміток, де простежується внутрішня завершеність, матеріали штучного інтелекту фрагментарні й часто нагадують тези. Із цього можна зробити висновок, що штучний інтелект відтворює лише зовнішню форму короткої замітки.

Отже, виявлено низку значних недоліків у випуску ШІ щодо рубрикації, тематики та структури публікацій. На відміну від авторських матеріалів, публікації нейромережі майже не містять фактів, а тому відсутні джерела інформації, речення погано структуровані в абзаци, нелогічні. Матеріали переважно не відповідають структурі відповідного жанру.

2.2 Графічна модель видання, її специфічні ознаки

У ході порівняльного аналізу ілюстративного матеріалу авторського випуску «ABOUT ALL» та газети, згенерованої штучним інтелектом, бачимо суттєву відмінність у принципах добору, функціональному призначенні та співвідношенні з текстовим контентом. В авторському виданні візуальні елементи підпорядковані змісту публікацій і виконують насамперед інформаційну та пояснювальну функції. У згенерованому випуску ілюстрації часто не корелюють із текстом або містять очевидні змістові помилки, що свідчить про відсутність повноцінного редакторського контролю над візуальним рядом.

В авторському виданні добір фотографій і графічних елементів безпосередньо пов’язаний з тематикою матеріалів. Наприклад, у публікації «Про порятунок поранених, російський полон та рідний Маріуполь» використано фотографію прикордонниці-медика, про яку йдеться у тексті. У такому випадку ілюстрація добре персоналізує матеріал, посилює його документальність і достовірність. Поєднання тексту про події на «Азовсталі» з фотографією героїні створює чіткий зв’язок між фактичним матеріалом та візуальним супроводом. Аналогічно і в публікації «Сі Цзіньпін планує поговорити із Зеленським», де вміщено фотографію президента Китаю. Ілюстрація безпосередньо відповідає темі матеріалу та конкретизує головного фігуранта новини.

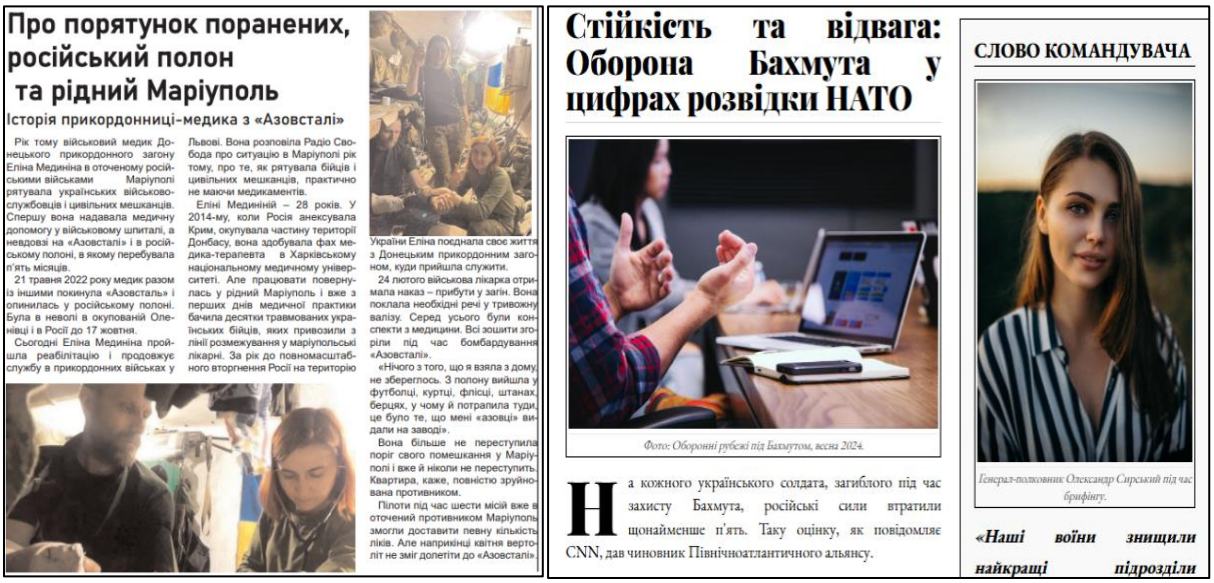
Особливо показовим є використання візуального матеріалу у публікації «Землетрус у Туреччині» (Додаток А). Окрім тексту, до матеріалу додано карту руху тектонічних плит і сейсмічних процесів. У цьому випадку ілюстрація

виконує вже не лише супровідну, а й пояснювальну функцію. Картою доповнено текстовий матеріал, що допомагає зрозуміти геологічні причини землетрусу та особливості розташування сейсмонебезпечних зон. Усе це свідчить про комплексну організацію матеріалу, візуальний компонент якої є неодмінною частиною публікації.

У коротких інформаційних матеріалах авторського видання ілюстрації також підібрані відповідно до тематики тексту. У публікації про відновлення Китаєм видачі віз використано зображення прапора Китаю, що виконує функцію візуальної локалізації події. Подібним чином у замітці «Про птахів» вміщено фотографію птаха, яка конкретизує тему публікації та забезпечує візуальну відповідність матеріалу. Хоча такі ілюстрації є простішими за змістом, вони не суперечать тексту й підтримують загальну інформаційну логіку номера.

На відміну від авторського випуску, у газеті, створеній штучним інтелектом, простежуються суттєві проблеми з поєднанням текстового та візуального контенту. Показовим є матеріал «Стійкість та відвага: Оборона Бахмута у цифрах розвідки НАТО». У підписі до ілюстрації зазначено: «Оборонні рубежі під Бахмутом, весна 2024», однак фактично зображено людей, які працюють за комп’ютерами (рис. 2.2). Отже, між фотографією та змістом публікації відсутній будь-який тематичний зв’язок. Ілюстрація не лише не доповнює матеріал, а й дезорієнтує читача, оскільки суперечить підпису та змісту тексту.

Така ж невідповідність простежується і в колонці «Слово командувача» (Рис. 2.2). Підпис під фотографією вказує на генерал-полковника Олександра Сирського під час брифінгу, однак на зображенні молода жінка. Така помилка виходить за межі технічної неточності, оскільки безпосередньо порушує принцип достовірності візуального матеріалу. У журналістському виданні фотографія є частиною фактологічного повідомлення, тому невідповідність між підписом і зображенням дискредитує не просто окрему публікацію, а й загальну якість редакторської підготовки номера.

Про порятунок поранених, російський полон та рідний Маріуполь

Історія прикордонниці-медика з «Азовсталі»

Рік тому військовий медик Донецького прикордонного загону Еліна Мединіна в оточеному російськими військами Маріуполі рятувала українських військовослужбовців і цивільних мешканців. Спершу вона надавала медичну допомогу у військовому шпиталі, а невдовзі на «Азовсталі» і в російському полоні, в якому перебувала п'ять місяців.

21 травня 2022 року медик разом із іншими покинула «Азовсталь» і опинилась у російському полоні. Була в неволі в окупованій Оленівці і в Росії до 17 жовтня.

Сьогодні Еліна Мединіна пройшла реабілітацію і продовжує службу в прикордонних військах у Львові. Вона розповіла Радіо Свобода про ситуацію в Маріуполі рік тому, про те, як рятувала бійців і цивільних мешканців, практично не маючи медикаментів.

Еліні Мединіній – 28 років. У 2014-му, коли Росія анексувала Крим, окупувала частину території Донбасу, вона здобувала фах медика-терапевта в Харківському національному медичному університеті. Але працювати повернулась у рідний Маріуполь і вже з перших днів медичної практики бачила десятки травмованих українських бійців, яких привозили з лінії розмежування у маріупольські лікарні. За рік до повномасштабного вторгнення Росії на територію України Еліна поєднала своє життя з Донецьким прикордонним загоном, куди прийшла служити.

24 лютого військова лікарка отримала наказ – прибути у загін. Вона поклала необхідні речі у тривожну валізу. Серед усього були конспекти з медицини. Всі зошити згоріли під час бомбардування «Азовсталі».

«Нічого з того, що я взяла з дому, не збереглось. З полону вийшла у футболці, куртці, флісці, штанах, берцях, у чому й потрапила туди, це було те, що мені «азовці» видали на заводі».

Вона більше не переступила поріг свого помешкання у Маріуполі і вже й ніколи не переступить. Квартира, каже, повністю зруйнована противником.

Пілоти під час шести місій вже в оточений противником Маріуполь змогли доставити певну кількість ліків. Але наприкінці квітня вертоліт не зміг долетіти до «Азовсталі».

Стійкість та відвага: Оборона Бахмута у цифрах розвідки НАТО

Фото: Оборонні рубежі під Бахмутом, весна 2024.

На кожного українського солдата, загиблого під час захисту Бахмута, російські сили втратили щонайменше п'ять. Таку оцінку, як повідомляє CNN, дав чиновник Північноатлантичного альянсу.

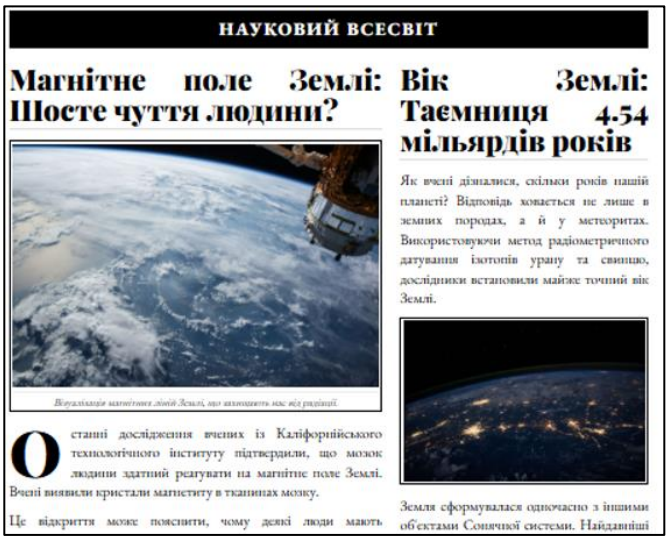
СЛОВО КОМАНДУВАЧА

Генерал-полковник Олександр Сирський під час брифінгу.

«Наші воїни знищили найкращі підрозділи

Рис. 2.2 – Ілюстративний матеріал авторської газети (зліва) та газети ШІ (справа)

У рубриці «Науковий всесвіт» ситуація частково краща, оскільки ілюстрації загалом відповідають тематиці матеріалів. До текстів «Магнітне поле Землі: Шосте чуття людини?» та «Вік Землі: Таємниця 4.54 мільярдів років» використано зображення Землі з космосу. В одному випадку наявний пояснювальний підпис – «Візуалізація магнітних ліній Землі, що захищають нас від радіації», який уточнює зміст ілюстрації та допомагає поєднати її з темою публікації. Натомість інше зображення без будь-якої текстівки, через що його функція зводиться переважно до декоративного оформлення сторінки (Рис. 2.3).

НАУКОВИЙ ВСЕСВІТ

Магнітне поле Землі: Шосте чуття людини?

Візуалізація магнітних ліній Землі, що захищають нас від радіації.

Останні дослідження вчених із Каліфорнійського технологічного інституту підтвердили, що мозок людини здатний реагувати на магнітне поле Землі. Вчені виявили кристали магнетиту в тканинах мозку.

Це відкриття може пояснити, чому деякі люди мають

Вік Землі: Таємниця 4.54 мільярдів років

Як вчені дізналися, скільки років нашій планеті? Відповідь ховається не лише в земних породах, а й у метеоритах. Використовуючи метод радіометричного датування ізотопів урану та свинцю, дослідники встановили майже точний вік Землі.

Земля сформувалася одночасно з іншими об'єктами Сонячної системи. Найдавніші

Рис. 2.3 – Ілюстрації до рубрики «Науковий всесвіт» газети ШІ

Окремою проблемою є технічна неповнота візуального оформлення. У матеріалі «Енергетичний фронт» газети ШІ подано лише текстовий підпис «Сонячні панелі. Зелена енергетика – майбутнє України», однак саме зображення відсутнє. Подібна помилка свідчить про незавершеність верстки та відсутність контролю за узгодженістю текстових і графічних елементів.

Отже, якщо в авторському випуску ілюстративний матеріал поєднаний із текстом і виконує інформаційну або пояснювальну функцію, то у виданні ШІ візуальний компонент часто відокремлений від тексту, супроводжується змістовими помилками або технічно незавершений.

В авторському варіанті перша сторінка зверстана відповідно до традиційної моделі суспільно-політичної газети: усі елементи шапки структуровані, взаємопов'язані та підпорядковані єдиній візуальній логіці. У згенерованому випуску формально також відтворено усі компоненти газетного оформлення.

У авторському виданні центральним елементом шапки є назва «ABOUT ALL», виконана великим шрифтом. Додатковий акцент створюється за рахунок червоного кольору першої літери «А», що виконує декоративну функцію, та є частиною фірмового стилю. Важливо, що колір використано поміркованo, тому він не порушує загальної стилістики сторінки, а лише підсилює візуальну

впізнаваність видання. З обох боків назви розміщено рубрику «Новини», що одразу окреслює тематичний характер першої шпальти та забезпечує композиційну симетрію шапки.

Важливим елементом є й інформаційний рядок під назвою газети, де подано номер випуску, дату та електронну адресу редакції: «№45 (1307) день, дата, електронна пошта «aboutall@gmail.com». Така структура відповідає традиційним вимогам до оформлення періодичних видань, оскільки містить основні вихідні дані номера. Розташування елементів є впорядкованим і не перевантажує верхню частину шпальти. Номер сторінки винесено вниз праворуч, що також відповідає загальноприйнятим принципам газетної верстки.

У газеті, створеній штучним інтелектом, шапка формально містить аналогічні елементи – номер випуску, дату, назву та тематичне визначення видання. Назву ШІ підібрано аналогічну «ABOUT ALL». Окремої уваги потребує визначення типу видання – «Щотижневе інформаційне видання». У цьому випадку простежується не лише термінологічна, а й концептуальна помилка. Інформаційне видання визначають як видання, що містить систематизовані відомості про документи, дані чи результати аналітичного опрацювання інформації з різних джерел. Натомість газета «ABOUT ALL» за своїм змістом і структурою належить до суспільно-політичних видань, оскільки подає актуальні політичні, міжнародні, соціальні та культурні теми. Отже, штучний інтелект не врахував жанрово-типологічні особливості газети та неправильно визначив різновид медіа.

Показовою є і проблема з нумерацією сторінок. У авторському виданні номер сторінки коректно розташовано внизу праворуч, що відповідає принципам верстки. У газеті ШІ номер сторінки на першій шпальті не вмістився взагалі, тоді як на наступних сторінках його вже розміщено внизу праворуч.

Що стосується верстки шпальт, то між авторським випуском «ABOUT ALL» та згенерованою газетою також простежуються суттєві відмінності. Вони стосуються не лише технічного оформлення сторінок, а й загальної логіки візуальної організації матеріалу, принципів ієрархії елементів та співвідношення

текстового й графічного контенту. У авторському виданні верстка відповідає структурі публікацій і забезпечує цілісне сприйняття шпальти, тоді як у газеті ШІ окремі елементи оформлення фрагментарні й не формують єдиної візуальної системи.

Авторський випуск побудований за принципом класичної багатоколонкової газетної верстки. На сторінці 4-5 колонок, при цьому одна публікація займає дві або три колонки, що залежно від обсягу матеріалу і його жанрової специфіки. Тобто можна раціонально використовувати площу шпальти й забезпечувати композиційну рівновагу між текстом та ілюстративним матеріалом. Наприклад, у публікації «Про порятунок поранених, російський полон та рідний Маріуполь» текст зверстано у 3 колонки з рівномірним розподілом інформації (Рис. 2.4).

Про порятунок поранених, російський полон та рідний Маріуполь

Історія прикордонниці-медика з «Азовсталі»

Рік тому військовий медик Донецького прикордонного загону Еліна Мединіна в оточеному російськими військами Маріуполі рятувала українських військовослужбовців і цивільних мешканців. Спершу вона надавала медичну допомогу у військовому шпиталі, а невдовзі на «Азовсталі» і в російському полоні, в якому перебувала п'ять місяців.

21 травня 2022 року медик разом із іншими покинула «Азовсталь» і опинилась у російському полоні. Була в неволі в окупованій Оленівці і в Росії до 17 жовтня.

Сьогодні Еліна Мединіна пройшла реабілітацію і продовжує службу в прикордонних військах у Львові. Вона розповіла Радіо Свобода про ситуацію в Маріуполі рік тому, про те, як рятувала бійців і цивільних мешканців, практично не маючи медикаментів.

Еліні Мединіній – 28 років. У 2014-му, коли Росія анексувала Крим, окупувала частину території Донбасу, вона здобувала фах медика-терапевта в Харківському національному медичному університеті. Але працювати повернулась у рідний Маріуполь і вже з перших днів медичної практики бачила десятки травмованих українських бійців, яких привозили з лінії розмежування у маріупольські лікарні. За рік до повномасштабного вторгнення Росії на територію України Еліна поєднала своє життя з Донецьким прикордонним загоном, куди прийшла служити.

24 лютого військова лікарка отримала наказ – прибути у загін. Вона поклала необхідні речі у тривожну валізу. Серед усього були конспекти з медицини. Всі зошити згоріли під час бомбардування «Азовсталі».

«Нічого з того, що я взяла з дому, не збереглось. З полону вийшла у футболці, куртці, флісці, штанах, берцях, у чому й потрапила туди, це було те, що мені «азовці» видали на заводі».

Вона більше не переступила поріг свого помешкання у Маріуполі і вже й ніколи не переступить. Квартира, каже, повністю зруйнована противником.

Пілоти під час шести місій вже в оточений противником Маріуполь змогли доставити певну кількість ліків. Але наприкінці квітня вертоліт не зміг долетіти до «Азовсталі»

ТЕХНОЛОГІЇ ТА МАЙБУТНЄ

Ера Штучного Інтелекту: ChatGPT та нова реальність

Штучний інтелект обробляє мільярди операцій за секунду.

Запуск ChatGPT від компанії OpenAI став точкою неповернення для світової економіки. Сьогодні ШІ не просто розважає, він пише код, ставить медичні діагнози та керує логістичними ланцюгами.

Проте з великою силою приходить велика відповідальність. Провідні експерти закликають до регулювання розробок ШІ, щоб запобігти втраті контролю над алгоритмами. В Україні ШІ вже допомагає в аналізі супутникових знімків для виявлення позицій ворога, що демонструє практичну цінність технологій у критичних умовах.

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФРОНТ

Україна активно впроваджує децентралізовану генерацію енергії. Сонячні станції та малі газові установки стають запорукою стійкості громад. Укренерго звітує про стабілізацію системи завдяки героїзму ремонтних бригад.

Сонячні панелі

Зелена енергетика — майбутнє України.

КІБЕРБЕЗПЕКА

Кількість кібератак на державні реєстри зросла на 300%. Спеціалісти Держспецзв'язку працюють цілодобово, відбиваючи спроби злому критичної інфраструктури.

Рис. 2.4 – Особливості верстки авторської газети (зліва) та газети ШІ (справа)

При цьому заголовки в авторському виданні набрані більшим кеглем і півжирним шрифтом, що дозволяє на шпальті швидко ідентифікувати матеріали. Підзаголовки також візуально помітні. Шрифт «Arial», для заголовків – 28-32 pt., підзаголовків – 20 pt. Основний текст набрано гарнітурою «Nimbus Roman»

(«Liberation Serif»), розмір 10-11 pt. Унаслідок цього сторінку зверстано із чіткою системою візуальних акцентів. Додатково використано буквицю, яка виконує не лише декоративну, а й композиційну функцію, структуруючи початок тексту та візуально відокремлюючи матеріал від інших елементів шпальти.

Оформлення авторського випуску з допомогою кольору також функціонально вмотивоване. Основний акцент зроблено на поєднанні чорного тексту з кольоровими фотографіями, що забезпечує візуальну контрастність і полегшує сприйняття сторінки. У деяких заголовках додатково використано червоний колір, однак його застосування є поміркованим і не порушує загальної стилістичної єдності номера. У результаті графічні елементи якісно підсилюють структуру матеріалу та сприяють швидкій ідентифікації матеріалів в межах сторінки.

На відміну від авторського випуску, у газеті штучного інтелекту заявлені характеристики верстки лише частково реалізовані на практиці. Попри декларoване використання класичних газетних шрифтів – Playfair Display для заголовків та EB Garamond для основного тексту – візуальна структура номера не виглядає цілісною. Формально окремі елементи газетного оформлення присутні, однак між ними відсутня продумана композиція. У результаті сторінка сприймається не як завершена газетна шпальта, а як механічне поєднання окремих текстових блоків.

Особливо помітно це на прикладі колонок. У матеріалах ШІ публікації здебільшого зверстані в одну колонку, через що навіть за наявності кількох текстів на сторінці виникає ефект фрагментарності. На відміну від класичної газетної моделі, де багатоколонкова структура дозволяє збалансувати великі й малі матеріали, у згенерованому випуску тексти ізольовані один від одного.

Крім цього, заголовки матеріалів хоча й виділені більшим шрифтом, однак відсутня чітка підпорядкованість між основними й другорядними елементами. Зокрема, у рубриці «Технології та майбутнє» великі заголовки поєднуються з невеликими текстовими блоками, унаслідок чого порушуються пропорції між

обсягом тексту та його графічним оформленням. Додатково ускладнює сприйняття через чималу площу порожніх ділянок – частина площі сторінки фактично залишається невикористаною, що свідчить про відсутність повноцінного опрацювання верстки та композиції номера.

Важливо, що на останній сторінці авторського видання вміщено рубрику «Культура» із 4-ма публікаціями на цю тему. А також подано невеликий блок «Джерела», де перелічено використані під час підготовки номера публікації. Натомість у виданні ШІ остання сторінка цілковито відіграє допоміжну функцію, вміщено на ній «Довідник» із переліком рубрик, яких немає у газеті, та неактивні (фейкові) відсилання на матеріали. Вважаємо, що це в сучасних економічних умовах та при дорогій вартості друку газет є неприпустимим. Крім цього, для читачів перелічені елементи також не становлять жодної користі.

Отже, використовувати ШІ в редакторській діяльність варто обережно, виважено, із чітким розмежуванням технічних і творчих функцій. Попри потенціал автоматизації, відсутність змістової глибини, фактологічної точності та композиційної цілісності у згенерованих матеріалах, а також незрозуміла логіка рубрикації й формальний характер текстового наповнення засвідчують обмеженість новітніх технологій у видавничій сфері.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження можна зробити такі загальні висновки:

1. Під професійною майстерністю розуміють сукупність спеціалізованих теоретичних знань і практичних навичок, пов'язаних із певним видом діяльності. Відповідно, у контексті визначеної сфери редакторська майстерність – це комплекс професійних знань, умінь і навичок, що забезпечують якісне опрацювання авторського оригіналу з метою досягнення змістової точності, логічної послідовності, стилістичної виразності та комунікативної ефективності. Загалом, редактор – це ініціативний, креативний, професійно компетентний і добре технологічно «озброєний» фахівець. Саме висока редакторська майстерність є запорукою ефективного розв'язання актуальних для видавничої справи завдань, конкурентоспроможності газетного видання на ринку, його відповідності цільовій аудиторії тощо.

Модель друкованого видання – органічне поєднання змістового, художньо-поліграфічного складників як цілісної системи, що визначає стратегічні орієнтири, рівень функціонування та загальну якість медіапродукту. Структурувати матеріали на шпальтах газети допомагають тематичні рубрики, зокрема, російсько-української війни, політики, соціальних проблем, економіки, культури, екології тощо. Важливу роль у наповненні газетних видань відіграє і зміст публікацій, до якого належать заголовок (інколи підзаголовок), лід, основна частина, узагальнення, прізвище автора.

2. Проаналізувавши основні напрями застосування штучного інтелекту в редакторській діяльності, зауважимо на тому, що його інтеграція у видавничу діяльність доцільна передусім на рівні автоматизації технічних і аналітичних операцій та для раціоналізації ресурсів.

3. Рубрики власного газетного видання: «Новини», «Світові новини», «Факти» (науково-популярна рубрика) та «Культура». Попри те, що було задано тематику рубрик, ШІ обрав свою модель, де перша сторінка газети фактично виконує функцію рубрики «Новини», однак не має відповідного маркування,

далі наявні такі рубрик, як «Науковий всесвіт», «Технології та майбутнє», а також «Довідник», де подано джерела інформації і про редакцію. У випуску нейромережі значно менше за кількістю та обсягом матеріалів, остання сторінка – суто допоміжна та не становить жодної цінності для читачів, у матеріалах обмаль фактів, багато загальної інформації.

4. Недоліки виявлено і в графічній моделі згенерованого видання. Зокрема, до матеріалу «Слово командувача» (йдеться про Олександра Сирського) розміщено фотографію дівчини, що створює семантичний дисонанс і свідчить про відсутність елементарної фактологічної верифікації. Така помилка є критичною з огляду на редакторські стандарти, оскільки підриває довіру до видання й нівелює його достовірність. Що стосується графічної складової, то також наявні розбіжності між заявленими характеристиками шпальт і реальним результатом. Хоча система декларувала використання класичних газетних шрифтів (Playfair Display для заголовків і EB Garamond для основного тексту), багатоколонкової верстки, буквиць, врізок та розділових елементів, це не забезпечує цілісності візуального стилю. Відсутня продумана ієрархія заголовків, не витримано баланс між текстовими й візуальними компонентами, через що ускладнюється сприйняття матеріалу. У рубриці «Технології та майбутнє» матеріали зверстані так, що чимало площі шпальти залишилася вільною.

Отже, на основі викладеного вище довіряти ШІ при підготовці матеріалів для друку не можна. У тематично-змістовій моделі змінено рубрики, багато загальної інформації без фактів та новизни, щодо графічного оформлення, то допущені грубі помилки на рівні ілюстрування та композиції верстки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андруник В., Чирун Л. Формування та рубрикація електронних дайджестів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Інформаційні системи та мережі.* 2014. № 805. С. 3–16.

2. Аньєс В. Підручник із журналістики: Пишемо для газет. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 544 с.

3. Бідун А. В. Сучасні редакторські підходи і практики творення споживчої цінності книги. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31(70), № 2(4). С. 179–183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_filol_2020_31(70)_2(4)__29 (дата звернення: 02.04.2026).

4. Бойко О., Іздрик А. Чи змінює ШІ редакційну політику українських видавництв. *Читомо*. 19.09.2025. URL: https://chytomo.com/shi-redaktsijnu-polityka/ (дата звернення: 02.04.2026).

5. Васьківська О. Технології штучного інтелекту в журналістиці сучасності. *Репозитарій Національного авіаційного університету*. URL: https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/57218 (дата звернення: 02.04.2026).

6. Висоцька В. Особливості рубрикації текстового комерційного контенту. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. 2015. № 826. С. 359–367.

7. Гаврилюк М. Роль штучного інтелекту у видавничо-поліграфічній галузі. *Інформаційні технології в сучасному світі: дослідження молодих вчених* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених, аспірантів та студентів, 16-17 лютого 2023. Харків : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2023. URL: https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/4551c984-5430-4f60-811b-0534e991cff0/content (дата звернення: 01.04.2026).

8. Горлач П. Письменники та видавці критикують компанію, яка планує видати до 8000 книг за допомогою ШІ. *Суспільне Культура*. 27.11.2024. URL:

https://suspilne.media/culture/889279-pismenniki-ta-vidavci-kritikuut-kompaniu-aka-planue-vidati-do-8000-knig-za-dopomogou-si/ (дата звернення: 06.04.2026).

9. Жадько В. О. Журналістика та основи редакторської майстерності : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 271 с.

10. Зелінська Н. В. «Невидимість» як причина недопоцінованості, або ще раз про суспільну реабілітацію редакторського фаху. *Поліграфія і видавнича справа*. 2023. № 2. С. 194–205.

11. Зелінська Н. Видавнича справа та редагування: теоретичні пошуки та соціальні ефекти. *Психолінгвістика*. 2012. Вип. 10. С. 264–270.

12. Карпенко В. Основи редакторської майстерності. Теорія, методика, практика : підручник. Київ : Університет «Україна», 2007. 431 с.

13. Кущ А. В., Тишкевич К. І. Архітектоніка заголовків та рубрикація у періодичних виданнях. *Мистецтвознавчі записки*. 2019. Вип. 36. С. 55–61.

14. Мартинов А. Об’єднати технології та людську творчість. *Forbes*. 8.12.2025. URL: https://forbes.ua/lifestyle/obednati-tekhnologii-ta-lyudsku-tvorchist-shtuchniy-intelekt-dlya-knizhkovoi-industrii-ruynivniy-viklik-chi-shans-na-renesans-analizue-vidavets-ta-viyskovosluzhbovets-anton-martinov-08122025-34689 (дата звернення: 03.04.2026).

15. Машкова Я. Українські медіа та штучний інтелект. Як редакції залучають ШІ для створення контенту? *Інститут масової інформації*. URL: https://imi.org.ua/monitorings/ukrayinski-media-ta-shtuchnyjintelekt-yak-redaktsiyi-zaluchayut-shi-dlya-stvorennya-kontentu-i62217. (дата звернення: 06.04.2026).

16. Миколаєнко Н. М. Інноваційні форми та методи в підготовці майбутніх фахівців редакторсько-видавничого профілю. *Соціум. Документ. Комунікація. Серія : Історичні науки*. 2018. Вип. 5. С. 249–257. URL: https://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=colscart_2018_5_20 (дата звернення: 05.04.2026).

17. Миколаєнко Н. М. Формування професійної культури майбутніх редакторів. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2013. № 3-4. С. 149–153.

18. Миронюк Д. І. Концепція видання – в умовах виживання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологі*я. 2015. Вип. 19(2). С. 174–176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2015_19(2)__49 (дата звернення: 01.04.2026).

19. Миронюк Д. І. Концепція друкованого видання, або Коли «помре» остання газета на землі?. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 50. С. 41–44.

20. Назаренко О. В. Редакторське опрацювання Інтернет-ресурсів (на прикладі сайту «Читомо»). *Український смисл*. 2018. № 2018. С. 228–234.

21. Паливода Ю. В. Робота з автором як складова основних фахових компетенцій редактора. *Електронна бібліотека Інституту журналістики*. URL: http://journlib.univ.kiev.ua/index.php/index.php?act=article&article=2297 (дата звернення: 1.04.2026).

22. Перепелиця А. О. Естетичні ідеали в редакторській діяльності Павла Тичини. *Наукові записки Української академії друкарства. Серія : Соціальні комунікації.* 2015. № 2. С. 91–99. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzck_2015_2_13 (дата звернення: 21.04.2026).

23. Пономаренко Н. П. Редакторський фах крізь призму аналізу наукових джерел та емпіричних досліджень. *Науковий вісник Льотної академії. Серія : Педагогічні науки.* 2018. Вип. 3. С. 145–149.

24. Прихода Я. Редактор у системі соціальних комунікацій. *Вісник Книжкової палати*. 2011. № 12. С. 16–21.

25. Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 282 с. URL: https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/7054/1/Редакторська%20справа_колективна%20монографія.pdf (дата звернення: 10.03.2026).

26. Ріпей М. Редакторська правка газетного тексту. *Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика*. 2015. Вип. 40. С. 336–341.

27. Савчин Ю. О. Особливості рубрикації та структури сатирично-гумористичного журналу «Будяк» (1921-1923 рр.). *Діалог: медіа-студії*. 2014. Вип. 18–19. С. 510–516.

28. Ситник О. Проблематика впровадження штучного інтелекту в сучасних ЗМІ та медіатехнологіях. *Український інформаційний простір*. 2023. № 2(12). С. 252–264.

29. Теремко В. Людина в епоху друку. *Обрії друкарства*. 2020. № 1(8). С. 162–176.

30. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця. Київ : Наша культура і наука, 2010. 560 с.

31. Тріщук О., Євсев'єва В. Редакторське опрацювання структури галузевого періодичного видання. *Обрії друкарства*. 2019. № 1. С. 161–174.

32. Фіялка С., Штефан А. Професійні ролі сучасного редактора пізнавальної літератури для дітей молодшого шкільного віку. *Технологія і техніка друкарства*. 2020. Вип. 4. С. 72–81.

33. Харченко С. Штучний інтелект і літературне редагування медіатекстів: точки біфуркації. *International journal of philology*. 2023. Vol. 14, № 4. С. 76–88.

34. Шевченко В. Використання штучного інтелекту в редакційній роботі світових та українських медіа. *Вісник Книжкової палати*. 2025. № 5. С. 3–9.

35. Шевченко В. Е. Форми візуалізації в сучасному журналі : монографія. Київ: Видавець Паливода А. В., 2013. 340 с.

36. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: тексти лекцій. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. 254 с.

37. Шевченко В. Штучний інтелект у медіавиробництві : навч. посіб. Київ : Навчально-науковий інститут журналістики, 2025. 120 с.

38. Як журналісти застосовують штучний інтелект у своїй роботі? Перший глобальний огляд. *Тексти.org.* 2019. URL: https://texty.org.ua/fragments/98062/

Jak_zhurnalisty_zastosovujut_shtuchnyj_intelekt_u_svojij-98062/ (дата звернення: 6.04.2026).

39. Linden C.-G. Decades of Automation in the Newsroom: Why are there still so many jobs in journalism? *Digital Journalism*. 2017. № 5. P. 123–140.

40. Kotenidis E. & Veglis A. Algorithmic Journalism – Current Applications and Future Perspectives. *Journal. Media*. 2021. № 2. P. 244–257. DOI: https://doi.org/10.3390/journalmedia2020014

41. ABOUT ALL: авторське видання. 2023. 7 березня (№45). 4 с.

42. ABOUT ALL: видання, створене з допомогою ІШІ. URL: https://gemini.google.com/share/7124408dd68e

ДОДАТОК А

Авторський випуск газети «ABOUT ALL»

НОВИНИ **ABOUT ALL** НОВИНИ

№45 (1307) ВІВТОРОК, 7 БЕРЕЗНЯ 2023 aboutall@gmail.com

Росія втрачає поблизу Бахмута в 5 разів більше солдатів, ніж Україна НАТО

На кожного українського солдата, загиблого під час захисту Бахмута, російські сили втратили щонайменше п'ять. Таку оцінку, як повідомляє CNN, дав 6 березня з посиланням на дані розвідки НАТО високопоставлений чиновник Північноатлантичного альянсу.

Чиновник говорив із журналістами на умовах анонімності, оскільки йому не дозволяється обговорювати дані розвідки. Попри стриманість співрозмовника, дані свідчать, що Україна зазнала значних втрат, захищаючи місто.

Українські чиновники неодноразово стверджували, що ЗСУ завдають великих втрат російським

військовим під час їхніх спроб захопити Бахмут.

«Наші захисники завдали значних втрат ворогу, знищили велику кількість транспортних засобів, змусили використати найкращі підрозділи угруповання «Вагнера» та знизили наступальний потенціал противника», – заявив генерал-полковник Олександр Сирський, командувач українських сухопутних військ після відвідування Бахмута 5 березня.

Американський інститут вивчення війни (ISW) також заявляє, що зусилля Росії щодо захоплення Бахмута значно погіршили здатність російських військ до наступальних дій.

Бахмут продовжує залишатися головною гарячою точкою на фронті. Спроби захопити це місто російські війська здійснюють з липня 2022 року, коли їм вдалося окупувати велику агломерацію в сусідній Луганській області (Сіверодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ). Активний наступ із наближених до Бахмута позицій російські військові розпочали у січні.

Як повідомили в Офісі президента України, під час засідання Ставки верховного головнокомандувача 6 березня її учасники детально розглядали ситуацію в Бахмуті.

«Президент поставив завдання Головнокомандувачу ЗСУ Валерію Залужному та командувачу оперативно-стратегічного угруповання військ «Хортиця» Олександру Сирському щодо подальших дій на Бахмутському напрямку. Вони висловилися за продовження оборонної операції та подальше посилення наших позицій у Бахмуті», – йдеться в заяві ОП.

Президент України Володимир Зеленський під час вечірнього звернення згадав про засідання Ставки верховного головнокомандувача 6 березня, на якому, за його словами, основною була тема Бахмута.

«Суспільство має розуміти сенс наших оборонних операцій, правдивий сенс. Сьогодні на Ставці я прямо поставив питання і командувачу «Хортиці» генералу Сирському, і Головному Залужному про те, якою вони бачать далі оборонну операцію на Бахмутському напрямку. Чи відійти, чи продовжувати оборону й посилюватись у місті. Обидва генерали відповіли: не відходити й посилюватися. І ця позиція була одноголосно підтримана Ставкою. Інших позицій не було», – сказав Зеленський.«Українські сили, ймовірно, здійснюють обмежений тактичний відхід у Бахмуті, хоча оцінювати наміри України щодо повного відходу з міста ще зарано», – наголосили американські аналітики.Командувач Сухопутних військ, генерал-полковник Олександр Сирський 6 березня заявив, що бої за Бахмут на Донеччині досягли «найвищого рівня напруження».

Бахмут продовжує залишатися головною гарячою точкою на фронті. Спроби захопити це місто російські війська здійснюють з липня 2022 року, коли їм вдалося окупувати велику агломерацію в Луганській області. Активний наступ із наближених до Бахмута позицій російські військові розпочали у січні.

Відео з розстрілом українського полоненого

В ОГП повідомили про початок розслідування

Генеральний прокурор Андрій Костін повідомив про початок розслідування за фактом розстрілу беззбройної людини після появи відео, на якому, ймовірно, російські військові розстрілюють беззбройного українського полоненого після його слів «Слава Україні».

«Відео жорстокого й зухвалого розстрілу беззбройної людини сьогодні сколихнуло суспільство. Головне слідче управління СБУ зареєструвало кримінальне провадження за ст. 438 ч. 2 ККУ – порушення законів та звичаїв війни. Процесуальне керівництво здійснюватимуть прокурори Офісу генерального прокурора», – написав Костін у фейсбуці.

«Навіть у війни є закони. Є норми міжнародного права, якими систематично нехтує злочинний російський режим. Та рано чи пізно за злочином буде кара. Усі причетні відповідатимуть перед Законом», – додав генпрокурор.

Раніше український омбудсмен Дмитро Лубінець назвав «чергове жахливе злочинне Росії ра-

стріл українського військового, відео якого було оприлюднене 6 березня.

Він наголосив, що Росії доведеться відповідати за кожен свій жахливий злочин, і додав, що відправив це відео міжнародним партнерам і колегам-омбудсменам із різних країн світу.

Про особу українського військового, обставини його полону і те, де саме знято відео, – наразі невідомо.Страти чи жорстоке поводження з військовополоненими належать до воєнних злочинів.Винуватців обов'язково буде покарано за всі злочини.

Про порятунок поранених, російський полон та рідний Маріуполь

Історія прикордонниці-медика з «Азовсталі»

Рік тому військовий медик Донецького прикордонного загону Олена Медведєва в оточеному російськими військами Маріуполі рятувала українських військовослужбовців і цивільних мешканців. Спершу вона надавала медичну допомогу у військовому шпиталі, а невдовзі не «Азовсталі» і в російському полоні, а якому перебувала п'ять місяців.

21 травня 2022 року медик разом із іншими покинула «Азовсталь» і опинилась у російському полоні. Була в неволі в окупованій Оленівці і в Росії до 17 жовтня.

Сьогодні Олена Медведєва пройшла реабілітацію і продовжує службу в прикордонних військах у Львові. Вона розповіла Радіо Свобода про ситуацію в Маріуполі рік тому, про те, як рятувала бійців і цивільних мешканців, практично не маючи медикаментів.

Олені Медведєвій – 28 років. У 2014-му, коли Росія анексувала Крим, окупувала частину територій Донбасу, вона здобувала фах медика-терапевта в Харківському національному медичному університеті. Але працювати повернулась у рідний Маріуполь і вже з перших днів медичної практики бачила десятки травмованих українських бійців, яких привозили з лінії розмежування у маріупольські лікарні. За рік до повномасштабного вторгнення Росії на територію

України Еліна покинала своє життя з Донецьким прикордонним загоном, куди прийшла служити.

24 лютого військова лікарка отримала наказ – прибути у загін. Вона покладе необідні речі у тривожну валізу. Серед усього були контакти з медиків. Всі зможати зорієнтуватися під час бомбардування «Азовсталі».

«Нічого з того, що я взяла з дому, не збереглось. З полону вийшла у футболці, куртці, фліскі, штанах, бейцях, у чому й потрапила туди, це було те, що мені «азовці» видали на заводі».

Вона більше не переступила поріг свого помешкання у Маріуполі і вже й ніколи не переступить. Квартира, каже, повністю зруйнована ворогом.

Полоти під час шести місяців вже в оточенні противником Маріуполь змогли доставити певну кількість ліків. Але наприкінці квітня авіалітт не зміг долетіти до «Азовсталі».

Сі Цзіньпін планує поговорити із Зеленським

Лідер Китаю Сі Цзіньпін після зустрічі з російським диктатором Володимиром Путіним у Москві планує поговорити з президентом України Володимиром Зеленським. Ця розмова буде першою з початку повномасштабної війни Росії проти України.

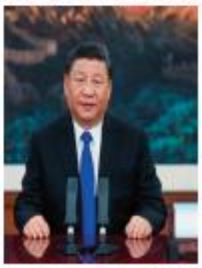
Дослівно WSJ: "Прямі розмови із Зеленським, якщо вона відбудеться, ознаменує собою важливий крок у зусиллях Пекіна зіграти роль миротворця в Україні, що досі скептично сприймали в Європі.

Це також змінить авторитет Пекіна як глобального посередника після того, як минулого тижня він отримав несподіваному дипломатичному прориву між Саудівською Аравією та Іраном".

Деталі: Повідомляється, що можлива зустріч Сі з українським президентом буде віртуальною.

За даними джерел видання, візит очільника Китаю в Росію і можлива розмова Сі із Зеленським відображають прагнення Пекіна відігравати активнішу роль у посередництві для припинення війни в Україні.

Також повідомляється, що Сі розглядає можливість відвідування інших європейських країн у рамках своєї поїздки в Росію, хоча, за словами співрозмовників, його повний маршрут ще не затверджений.На Даунінг-стріт заявили, що президент Китаю Сі Цзіньін повинен використати свій державний візит до москви, щоб закликати президента рф володимира путіна припинити бомбардування України.Про це заявив речник прем'єр-міністра Великої Британії, передає Укрінформ із посиланням на The Guardian. Інших міст, лікарень, шкіл. «Раніше Китай говорив про важливість дотримання суверенітету та територі-

альної цілісності України. Ми хотіли б бачити, як президент Сі виступає за це під час розмови з путіним», - заявив прессекретар Ріші Сунака.

У британському уряді наголосили, що війна та посягання на суверенітетможуть закінчитися сьогодні.

Продовження Додатку А

СВІТОВІ НОВИНИ

NASA зібрало команду з "полювання" на НЛО

Вже зовсім скоро експерти розпочнуть незалежне дослідження, яке триватиме два'ять місяців.

Американське космічне агентство NASA зібрало групу з 16 експертів, яка протягом два'яти місяців досліджуватиме повідомлення про неопізнані повітряні явища, НЛО, абревіатуру змінили, щоб уникнути непорозумінь під час трактування. Серед експертів – астронавт у відставці Скотт Келлі, який провів на орбіті 520 днів під час чотирьох окремих місій, а також науковий журналіст, біолог-океанолог, генеральний директор компанії з космічних технологій та керівник Федерального управління цивільної авіації США.

Місія наближає NASA на цю один крок до виконання своєї обіцянки вивчати все більш незрозумілі явища, які називають НЛО, включаючи таємниче зустрічі пілотів ВМС США."Дослідження невідомого в космосі та атмосфері є основою нашої діяльності в NASA. Розуміння даних, які ми маємо про неопізнані повітряні явища, має вирішальне значення для того, щоб допомогти нам зробити наукові висновки про те, що відбувається в нашому небі", - сказав Томас Зурбухен, заступник адміністратора Управління наукових місій.

Перед новоствореною командою стоїть грандіозне завдання, враховуючи великі обсяги даних, які, зібрані цивільними урядовими установами, комерційні дані і дані з інших джерел потенційно можуть бути проаналізовані, щоб пролити світло на цю тему. Це очевидний перший крок до того, щоб спрямувати найкращі розуми NASA на з'ясування того, що стоїть за цими зустрічами.Нагадаємо, вчені з Головної астрономічної обсерваторії Національної академії наук (НАН) України заявили, що неодноразово помічали над Києвом і областю неопізнані літальні об'єкти (НЛО).Спостереження почалися з того, що один з членів Палати представників, демократ з Індіани Андре Карсон, заявив, що НЛО "являють собою потенційну загрозу національній безпеці, і з ними потрібно поводитися відповідно".

Чиновники Міністерства оборони підкреслили, що досі відбувається багато інцидентів, які вони не можуть пояснити.

Деякі дослідники кажуть, що інциденти повинні бути розслідувані вченими, а не тільки військовими. Крім того, оскільки НЛО вже давно надихають теорії змови, уряд повинен надати ширший доступ до даних і проводити розслідування відкрито.

Землетрус у Туреччині

6 лютого 2023 року серія катастрофічних і смертоносних землетрусів вразила південну та центральну Туреччину та частини північної Сирії. Це сталося за 34 км на захід від міста Газіантеп о 04:17 , спричинивши масштабні руйнування та десятки тисяч жертв у регіоні. З магнітудою щонайменше 7,8 це найсильніший землетрус з 1939 року і найсильніший зареєстрований землетрус, який вразив Туреччину в сучасний час. Це один із найпотужніших землетрусів, коли-небудь зареєстрованих у Леванті.

Це найбільший за кількістю жертв землетрус у світі після землетрусу на Гаїті 2010 року. Структурної шкоди внаслідок землетрусу зазнали також Ізраїль, Ліван та Кіпр.

Землетрус супроводжувався численними афтершоками, включно з надзвичайно потужною магнітудою 7,5 через два'ять годин після основного землетрусу. Число загиблих у результаті руйнівних землетрусів у Туреччині та Сирії 6 лютого 2023 року перевищило 41 тисячу. Сильний зимовий шторм перешкоджав рятувальним роботам, обсипаючи руйни снігом і призводячи до різкого зниження температури. Через низьку температуру в цих районах постраждалі, особливо ті, хто опинився під уламками, піддаються високому ризику гіпотермії.

За попередніми даними, місця землетрусу було розташоване в районі потрійного з'єднання між Анатолійською, Аравійською та Африканською плитами. Механізм і місце землетрусу відповідають тому, що землетрус стався або в зоні Східноанатолійського розлому, або в зоні Трансформаційного розлому Мертвого моря. Східноанатолійський розлом архівує інструзію Туреччини в Егейська море на захід, а трансформація Мертвого моря архівує рух Аравійського півострова на північ відносно Африканської та Євразійської плит. Президент Національного інституту геофізики та вулканології Італії Карло Дольсені оцінив ситуацію, яка виникла після руйнівних землетрусів у Туреччині. За його словами, відбувся дуже потужний землетрус, який спершу навіть змусив оголосити в Італії попередження про цунамі. «Те, що ми називаємо Аравійською плитою, перемістилося приблизно на три метри в напрямку з північного сходу на південний захід відносно Анатолійської плити», — заявив він. Загальна протяжність розлому, за словами Карло Дольсені, становить щонайменше 150 кілометрів. Він пояснив, що площина розлому дуже нахилена, а горизонтальне зміщення відбувалося з обох його боків. Тобто дві тектонічні плити рухалися одна відносно одної. Як відомо, більша частина Туреччини розташована на Анатолійській плиті, але південний захід Туреччини переходить на Аравійську плиту поряд із Сирією.

Регіон, де 6 лютого 2023 року стався землетрус, є відносно спокійним у сейсмологічному відношенні, виключаючи відносний сейсмічний спокій в епіцентральній зоні 6 лютого, на півночі Туреччини та на півночі Сирії в минулому відбулися значні землетруси.Сирійське місто Алеппо кілька разів руйнувалося сильними землетрусами, хоча точні місця та магнітуди цих землетрусів можна лише оцінити. Алеппо вразив землетрус магнітудою 7,1 у 1138 році та землетрус магнітудою 7,0 у 1822 році.

Землетруси на півдні Туреччини 6 лютого знищили щонайменше 25 тис будівель. Хоча здебільшого зруйнування житло було збудоване у 20 столітті, значна частина нових будинків так само не витримала підземних поштовхів.

До новобудов у Турецькій Республіці застосовуються жорсткіші вимоги щодо міцності матеріалів та конструкцій. Проте, як виявилося, багато будівельників нехтували правилами і підкуповували інспекторів-контролерів.

Після шоку, з яким зіткнулася країна, влада Туреччини одразу почали затримувати і заарештовувати забудовників та гендіректорів будівельних робіт.

Утім, опозицію і громадянське суспільство полювання на цапів-відбувайлів не задовольнило. Вони нагадали турецькому лідеру Реджепу Тайіпу Ердогану про всюдисущу корупцію та інвестування великих у порушення правил будівництва.

З іншим днем фіксується дедалі більше загиблих, що лише загострює ситуацію в країні.

У 1999 році в місті Ізміт на заході Туреччини стався потужний землетрус, унаслідок якого загинули 17 тис осіб і були зруйновані 20 тис будинків. Через два роки країну наздогнала жорстка фінансова криза.

На хвилі критики влади в прем'єрське, а згодом і президентське крісло сів Реджеп Ердоган. Одним із способів виведення країни з кризи стало створення ним ліберального законодавства в будівництві, що спричинило бум на ринку.

Паралельно в країні посилювали стандарти безпеки. Зокрема, у сейсмонебезпечних регіонах будівельники повинні були використовувати високоякісний бетон, армований сталевими стержнями, який має поглинати вібрації від землетрусів.

Утім, місцеві експерти та активісти стверджують, що архітектори та підрядники часто нехтували стандартами.

Зокрема влада регулярно проводила будівельні амністії. Забудовникам дозволяли виходити в експлуатацію об'єкти, зведені з порушеннями, в обмін на штраф.Останню таку амністію провели напередодні загальнонаціональних виборів у 2018 році.

Китай вперше з 2020 року відновить видачу всіх типів віз для іноземців

У Китаї заявили, що вперше за три роки після початку пандемії COVID-19 знову видаватимуть іноземним туристам візи всіх типів. Видача розпочнеться в середу, 15 березня.

Про це інформує Reuters.Скасування заходу, спрямованого на припинення видачі віз іноземцям на тлі пандемії коронавірусу, відбулося після того, як минулого місяця Китай оголосив про перемогу над спалахом вірусу в країні. Таке підвищення туристичного сектору має допомогти відродити китайській економіці 17 трильйонів доларів, яка минулого року зазнала одного з найповільніших темпів зростання майже за півстоліття.

Міністерство закордонних справ Китаю повідомило 14 березня, що в тих районах країни, для відвідування яких до пандемії не потрібні були візи, повернуть безвізовий в'їзд. Мовиться, зокрема, про туристичний острів Хайнань і круїзні судна, що проходять через порт Шанхая. Також для іноземців з Гонконгу та Макао відновлять безвізовий в'їзд до південного виробничого центру Гуандун.

Читайте також: У ВООЗ сподіваються оголосити про завершення пандемії COVID-19 цього року

У МЗС також зазначили, що ті іноземні туристи, які мають візи, видані до 28 березня 2020 року і термін дії яких ще не скінчився, також зможуть в'їхати до Китаю.

"Відновлення подачі заявок на всі типи віз усуває ще одну значну перешкоду для відновлення нормальних подорожей між Великою Британією та Китаєм", - сказав директор Китайсько-Британської ділової ради Том Сантоні.

За його словами, рада вже помітила, що заявки на ділові поїздки та кількість прибуттів до Китаю почали збільшуватися з січня. Розраховують, що новина про відновлення видачі віз призведе до ще більшого зростання кількості відвідувань, зокрема з метою туризму.

1 грудня 2022 року повідомлялося, що Китай оголосить про послаблення обмежень через COVID-19, які спричинили масові протести у країні вперше з того часу, як до влади прийшов Сі Цзіньпін.

7 грудня 2022 року Китай оголосив про кардинальні зміни у своїй національній боротьбі з пандемією, що є найбільш явною і найбільш значною ознакою того, що центральний уряд відходить від політики "нульового коронавірусу". А 27 грудня в країні оголосили про скасування карантину для іноземців.

За даними Bloomberg, опублікованими 4 січня 2023 року, різке зростання кількості хворих на коронавірус в Китаї призвело до того, що крематорії по всій країні вимагалися перевантаженими.

Китайський уряд оприлюднив дані щодо смертей від коронавірусу, з 8 грудня по 12 січня у лікарнях померли 59 938 людей.

21 січня головний епідеміолог Китайського центру з контролю Китаю інфіковано COVID-19.Міністерство енергетики США вважає, що пандемія Covid-19 виникла внаслідок витоку з китайської лабораторії.

Знахідки під час розкопок

На півночі Англії археологи під час розкопок знайшли тисячолітні останки 62 давніх римлян. Серед них 23 дитини.Останки людей виявляли на раніше невідомій археологічній ділянці поблизу міста Гарфорт. На території неподалік уже проводилися розкопки. Тоді археологи виявили кам'яні будівлі та невелику кількість споруд в англосаксонському стилі. Про попередні відкриття стало відомо.

На стародавньому кладовищі знайшли останки померлих людей як пізньої римської, так і ранньої саксонської епохи, оскільки в могилах знайшли звичні поховання обох епох, як ножі, кераміку та коштовності.

У ЄС розробляють власний закон про «іноагентів»

Європейський Союз працює над законом, який змусить неурядові групи, консультантів і науковці установи розкривати будь-яке фінансування з-за меж ЄС. Це робитимуть для недопущення іноземного впливу.

Про це пише Politico з посиланням на три джерела.Запланований закон, який нині перебуває на дуже ранніх стадіях, повторює подібні закони в Австралії та Сполучених Штатах.

Щороку в океані осідає 12 мільйонів тонн пластику

За п'ять років вони витягли з моря десятки велосипедів, кілька візків з супермаркету і навіть безголову статую Будди. Групи дайверів регулярно збираються для того, аби не просто прибрати, а прибирати морське дно. Показувати людям, що на ньому є і тим самим заохочувати скоротити менше.Вони мислять за антиокеанами. Щороку прямують з нового місця - з картами допомагають екотоги. І підіймають з морського дна усе, чого там не повинно бути. «Це не наше сміття. Це наше майбутнє», - каже учасниця заходу.

Продовження Додатку А

Про Землю та Космос

Вік Землі становить від 5 до 6 мільярдів років. Приблизно стільки ж років Місяцю й Сонцю

У рамках нового геологічного дослідження британські вчені уточнили дату народження планети Земля в її найдавньому вигляді, передає BBC.

Згідно з останніми даними дослідження, проведеного вченими Кембриджського університету, вік Землі становить 4537 мільярда років, що на 70 мільйонів років менше, ніж вважалося до цих пір.

Для підтвердження віку планети, фахівці порівняли елементи в мантії Землі з метеоритами в Сонячній системі, які володіють схожим віком.

Зокрема, вчені вивчали два ізотопи - гафній-182 і вольфрам-182. За певний період у кілька мільйонів років гафній розпадається на сталі вольфраму. Остання речовина, в свою чергу, у великій кількості присутній в ядрі.

Порівнюючи кількість ізотопів матерію і вольфраму, знайдених у Землі і метеоритів, вчені визначили, скільки часу знадобилося планеті на освіту традиційного ядра, мантії і кори.

З урахуванням висновків інших фахівців, кембриджські дослідники встановили, що процес формування Землі тривав на 30 мільйонів років, а більше 100 мільйонів.

За словами авторів дослідження, формування Землі зайняло більше часу, ніж вважалося. Фахівці говорять, що як "планетарний ембріон" планета з'явилася майже одночасно з Сонцем, але її зростання за рахунок нових шарів матерії тривав довше.

Відзначається, що формування Землі в її найдавньому вигляді геологічному зайняло ще декілька десятків мільйонів років.

"В кінці етапу формування був зафіксований свого роду прорив, який можна пояснити сильним зовнішнім впливом і появою Місяця. Якщо все вірно, то процес становлення Землі зайняв близько 100 мільйонів років", - заявила керівник дослідників Джон Рудж.Питання, скільки років планеті Земля, може здатися досить простим. Вважають, що нашій планеті близько 4,5 млрд років. Але чим більше

проводиться досліджень із цього приводу, тим хибніше виглядає згадана цифра. Тягнуть вчені не виключають, що планета може виявитися старшою на півмільярда років.

"Назвати вік планети досить легко, але тільки до того моменту, коли масштаб досліджень почне збільшуватися", — каже професор геології, завідувач кафедри наук про Землю та атмосферу університету Х'юстона Томас Лапен.

Хмари газу та пилу обертаються навколо новонародженого Сонця близько 4,6 млрд. років тому. Перші мільйони років навколо Сонця відбувалося мало великих подій, тут стикалися і зливалися невеликі астероїди – насіння майбутніх планет. Під час зіткнень деякі кам'яні ставали дедалі більше — деякі перетворилися на планети. Але планети – це все ж таки не просто великі кулі каміння. У міру того, як накопичувався матеріал, планети диференціювалися на різні верстви: ядро, мантія та кора. Процес "набору ваги" та її розшарування тривав десятки мільйонів років. Деякі вчені вважають, що саме цей момент є народженням планети. Але Лапен порівнює його швидше із "зачаттям" Землі, а ось її народження, судячи з усього, сталося в момент катаклізму, який сформував і Місяць.

Про природу

70% живих організмів на Землі складають бактерії

Уявити нашу планету без живих організмів, що мешкають і в глибинах океану, і на вершинах гір. Усі процеси, що відбуваються на сучасній Землі, пов'язані з життям. Луки, вкриті зеленою травою, розкидані там і тут групи дерев. Квіти, що горять на сонці яскравими кольорами, і бріоли над ними. Корови, що пасуться за огорожею. А ось пташка пірнула в кущі, мабуть, за своїм кормом - комахою. Усе це жива природа, яка об'єдналася в одній з оболонок Землі - біосфері. Ви вже знаєте про те, що живі організми беруть активну участь у вивітрюванні гірських порід, формуванні нових форм рельєфу, утворенні водойм (наприклад, унаслідок будування звірі бобрами), створенні гірських порід (кам'яного вугілля, крейди тощо), зміні кліматичних характеристик місцевості, регулюванні мінерально-сольового складу води Світового океану.

Світ живої природи вивчають біологічні науки. Про особливості поширення живих організмів на земній кулі, про те, як вони взаємопов'язані між собою та з неживою природою, а також про унікальний шар рідкісної землі ви дізнаєтеся на уроках географії, вивчивши цю тему.

Жива оболонка. Так називають біосферу. Вона складається з живих організмів і не охоплює самостійного простору, як інші оболонки.Живі організми поширюються на земній кулі нерівномірно. Проте поширення органічного світу небезладне. З відомих майже 350 тис. видів рослин і 1,5 млн. видів тварин переважна більшість (близько 9/10 загальної кількості) зосереджена на суходолі. Тут панують рослини. Найрозвинутіший живий світ у лісах.

У Світовому океані найбільш заселеними є прибережні і поверхневі води. Близько 60 % площі Світового океану нагадують пустелі. Навіть у найзаселеніших районах океану на 1 м2 маса організмів у десятки разів менша, ніж у звичайному лісі.

На суходолі поширення рослин і тварин залежить від особливостей клімату.

В умовах жаркого і вологого клімату екваторіальних широт розвивається різноманітний і багатий рослинний і тваринний світ вологих екваторіальних лісів.Деревця тут не скидають своє листя одночасно, як буває в лісах наших помірних широт восени, а змінюють його поступово. Тому в екваторіальних широтах ліс завжди зелений, у ньому завжди щось цвіте і плодоносить, а під кронами дерев вологo і парко. Стовбури дерев обвиті сюжами на зразі лианами. Більшість тварин таких лісів мешкають у кронах дерев.

Серед птахів багато папуг. У річках мешкають крокодили. Там, де досить тепло, але мало вологи, світ рослин і тварин не може бути багатим.

Про людину

Зубна емаль найтвердіша тканина, вироблена організмом людини

Зубна емаль — тверда мінералізована тканина білого чи злегка жовтуватого кольору, що покриває зовні коронку зуба і захищає дентин і пульпу від дії зовнішніх подразників. Товщина шару емалі максимальна в ділянці горбиків жувальних зубів, де вона досягає 2,5-3,5 мм і мінімальна в ділянці шийки (0,01 мм). На апроксимальних поверхнях постійних зубів вона звичайно дорівнює 1-1,3

мм. Тимчасові зуби мають шар емалі, що не перевищує 1 мм.

Емаль — найтвердіша тканина організму людини. Вона містить 95 % мінеральних речовин (переважно гідроксиапатит, фторапатит, карбонатапатит і інші), 1,2 % органічних, 3,8 % води, зв'язаної з кристалами й органічними компонентами та вільну. Емаль проникна в обох напрямках. Найменшою проникністю володіють її зовнішні, зверхні в порожнину рота ділянки. Ступінь проникності неоднаковий у різні періоди розвитку зуба.

В емалі постійно відбувається обмін речовин (іонів), що поступають як із дентину та пульпи, так і зі слини. Одночасно з надходженням іонів (ремінералізація) відбувається також вимивання (деминералізація). Ці процеси знаходяться в стані динамічної рівноваги. Емаль не містить клітин і не здатна до регенерації при ушкодженні.Емаль утворена емалевими призмами і міжпризматичною речовиною. Основні структурно-функціональні одиниці емалі — емалеві призми. Вони проходять через товщу емалі радіально, перевазно перпендикулярно емалево-дентинній границі, лежуті у вигляді букви S. S-подібний хід пучків емалевих призм обумовлює появу на подовжніх шліфах темних (двозонні) і світлих (тризонні) смуг; перпендикулярних поверхні емалі. Вони називаються смугами Гунтера — Шрегера.

Емалеві призми розташовуються пучками, по 10—20 призм. В ділянці шийки призми розташовуються горизонтально. Форма призм на поперечному перетині овальна, полігональна, частіше — ареочна. Емалеві призми складаються з щільно укладених і впорядкованих кристалів гідроксиапатита. Кристали в зрілій емалі приблизно в 10 разів крупніші кристалів дентину, цементу і кістки: їхня товщина становить 25—40 нм, ширина—40-90 нм і довжина— 100—1000 нм. Кожен кристал покритий гідратною оболонкою товщиною близько 1 нм. Між кристалами є мікропростори, заповнені водою (емалевою рідиною), що служить переносником молекул ряду речовин і іонів. В центральній частині призми кристали розташовані паралельно осі призми, при віддаленні від центру — відхиляються від її напрямку.

На поздовжніх шліфах визначаються також лінії Ретціуса. Вони коричнево-жовтого кольору, мають вигляд арок, що йдуть криво від поверхні емалі до емалево-дентинної межі. На поперечних шліфах — це концентричні кругли. Лінії Ретціуса — лінії росту емалі, з'являються у зв'язку з періодичністю процесу звапнення.

Якщо простежити лінії Ретціуса до зовнішнього виходу на поверхню зуба, то вони будуть відповідати циркулярним борозенкам, тобто ділянкам емалі, де вона має меншу товщину. По краях борозенок і на їхньому дні виявляється численні дрібні вдавлення на поверхні емалі діаметром 4-6 мкм і глибиною 0,5-3 мкм — ямки. Вони з'являються в ході розвитку і відповідають розташуванню відростків Томса знаменлобластов у період завершення секреції матрикса емалі.

Між цими борозенками розташовуються хвилясті висотою 2-4,5 мкм і шириною 30—160 мкм, називані перикиматіями. Перикиматії огинають коронку у виді горизонтальних рівнобіжних ліній. Вони розташовані рівномірно в 70 % випадків і неоднаково помітні в зубах різних людей. Особливо чітко перикиматії помітні в прижиттєвій ділянці. У напрямку до рікучого краю, вони згладжуються. Перикиматії зникають з віком внаслідок стирання поверхні емалі.

Про птахів

Птахи здатні бачити поля Землі

Дослідження, опубліковане в журналі Nature, розповідає про те, як перелітні птахи взаємодіють із магнітними полями Землі. Також ж здібністю володіють акули.Відомо, що перелітні птахи користуються "вбудованим GPS", що дає їм можливість орієнтуватися по магнетизму поля Землі. Однак було неясно, які саме органи чуття відповідають за сприйняття магнетного поля.Завдяки особливому білку під назвою Cry4, який міститься в очах у птахів, вони здатні бачити магнітні поля Землі. Це дає їм можливість орієнтуватися навіть на великих відстанях, за рахунок «компутування» денними світловими хвилями.

У новому дослідженні вчені порівнювали криптохром мільшанки — перелітної пташки, яка мігрує з холодних регіонів у теплиці місця на Заході і півдні Європи — з криптохромами курей і голубів.

Це світлочутливий білок, здатний по-різному реагувати на синє світло в залежності від сили довколишнього магнітного поля. Нещодавно таку його властивість виявили у людей дослідники з Тюбінгського університету. Причина полягає в тому, що одиночний електрон на зовнішній оболонці атома в білку може бути партнером іншого одиночного електрона в так званій радикальній парі, підлягаючись ефекту квантової заплутаності. На характер цього партнерства може впливати магнітне поле. Під впливом певної дози енергії у вигляді сильного світла пара радикалів буде реагувати по-різному в залежності від того, як вони заплутані.

Іншими словами, квантова природа відносин між двома електронами в структурі білка дозволяє використовувати світло для передачі сигналів різної сили магнітного поля, навіть такого слабкого, як земне.Хоча голуби відомі тим, що знаходять дорогу додому на величезних відстанях, вони не єдині, що володіють цією здатністю. Відомо, що перелітні птахи користуються «вбудованим GPS", що дає їм можливість орієнтуватися по магнетизму поля Землі. Однак було неясно, які саме органи чуття відповідають за сприйняття магнетного поля.Завдяки особливому білку під назвою Cry4, який міститься в очах у птахів, вони здатні бачити магнітні поля Землі. Це дає їм можливість орієнтуватися навіть на великих відстанях, за рахунок «компутування» денними світловими хвилями.

У новому дослідженні вчені порівнювали криптохром мільшанки — перелітної пташки, яка мігрує з холодних регіонів у теплиці місця на Заході і півдні Європи — з криптохромами курей і голубів.

Це світлочутливий білок, здатний по-різному реагувати на синє світло в залежності від сили довколишнього магнітного поля. Нещодавно таку його властивість виявили у людей дослідники з Тюбінгського університету. Причина полягає в тому, що одиночний електрон на зовнішній оболонці атома в білку може бути партнером іншого одиночного електрона в так званій радикальній парі, підлягаючись ефекту квантової заплутаності. На характер цього партнерства може впливати магнітне поле. Під впливом певної дози енергії у вигляді сильного світла пара радикалів буде реагувати по-різному в залежності від того, як вони заплутані.

Іншими словами, квантова природа відносин між двома електронами в структурі білка дозволяє використовувати світло для передачі сигналів різної сили магнітного поля, навіть такого слабкого, як

Виявилося, що всі криптохроми птахів проявляють однакову поведінку, як і людські. Однак криптохром у мільшанок виявився здатний відчувати тонкий вплив магнітного поля Землі більшою мірою, ніж у курей і голубів.

Це означає, перелітні птахи, ймовірно, можуть "бачити" лінії магнітного поля планети, коли здійснюють навігацію.вчені кажуть, що люди, ймовірно, мають здібність зв'язуватися з магнітним полем Землі. Багато тварин: від голубів до черепах, — використовують його для навігації.

Але поки дебати про те, як ці механізми функціонують, лишалося невідомим, чи люди також мають здібності під'єднуватися до магнітного поля планети, пише The Guardian.

Продовження Додатку А

Євробачення 2023

Україна анонсувала свою участь у пісенному конкурсі «Євробачення-2023». Україна візьме участь у конкурсі як країна-переможець «Євробачення-2022» та автофіналіст, проте не прийматиме подію через бойові дії внаслідок російського вторгнення 2022 року.

У 2002 році «Національна телекомпанія України» долучилася до пісенного конкурсу «Євробачення». У 2003 році Україна була вперше представлена на пісенному конкурсі «Євробачення». З того часу Україна була представлена на конкурсі 16 разів, з яких тричі перемагала: 2004 року з піснею «Wild Dances» співачки Руслана, 2016 року — з «1944» співачки Джамали та 2022 — зі «Stefania» гурту «Kalush Orchestra».

У 2022 році Україна втретє здобула перемогу на пісенному конкурсі «Євробачення». За правилами конкурсу, країна-переможець має право провести «Євробачення» наступного після перемоги року в себе. Проте у зв'язку з бойовими діями на території України внаслідок збройного вторгнення Російської Федерації Європейська мовна спілка вирішила провести пісенний конкурс «Євробачення-2023» у Великій Британії — країні, яка посіла друге місце на конкурсі у 2022 році. При цьому Україна матиме статус автофіналіста — країни, що автоматично проходить до фіналу, — а конкурс проводитиметься від її імені. Національна суспільна телерадіокомпанія України також співпрацюватиме із британським мовником BBC для розробки та впровадження українських елементів у шоу.

18 травня 2022 року, на фоні скандалів та громадського невдоволення голосуванням як членів суддів Національного відбору, так і членів національного журі на самому Євробаченні, голова правління НСТУ Микола Чернотицький оголосив, що починаючи з 2023 року глядачі зможуть долучитися до відкритого вибору членів журі. Згодом у НСТУ підтвердили цю інформацію під час оголошення початку відбіркового процесу. 31 жовтня у додатку Дія розпочалося голосування для вибору складу журі національного відбору, після чого 1 листопада були також скасовані попередньо встановлені вікові обмеження щодо можливості голосування. Кожен українець міг віддати один голос за одного із запропонованих кандидатів, після чого трійці лідерів було запропоновано підписати контракт із НСТУ на судівництво у Національному відборі.

Фінал Нацвідбору відбувся в укритті у зв'язку з російським вторгненням в Україну 2022 року. На початку шоу продюсер заходу Дмитро Шуров заспівав разом із фіналістами Нацвідбору пісню «Сій у лузі червона калина». Після виступів усіх учасників розпочалося голосування за переможця Нацвідбору, що проводилося у додатку «Дія» та тривало 1 годину. Під час голосування у прямому етері Нацвідбору транслювали фільм «Kalush Orchestra, або Як ми перестали хвилюватися і виграли Євробачення під час війни» про перемогу гурту «Kalush Orchestra» на пісенному конкурсі Євробачення-2022. Після завершення показу виступив продюсер Нацвідбору Дмитро Шуров. Далі голосування було закрито. Згодом на сцені Нацвідбору виступили Верка Сердючка, Джамала і представниця України на Дитячому Євробаченні-2022 Злата Дзюнька з піснею «Незламна», після чого відбулося оголошення результатів суддівського та глядацького голосування. 14 грудня Суспільне оголосило, що видючими Фіналу Нацвідбору 2023 стануть Катерина Павленко, Злата Огнєвіч і коментатор Євробачення в Україні Тімур Мірошниченко.

За результатами конкурсу, переможцем Нацвідбору став гурт «Tvorchi», який представить Україну на Євробаченні-2023 у Ліверпулі в травні 2023 року.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну, оприлюднені НСТУ правила голосування передбачають спеціальні запасні механізми визначення переможця. Таким чином, у випадку масового знеструмлення по всій країні, яке унеможливить голосування телеглядачів, переможця Національного відбору визначатиме голосування журі. З метою забезпечення наявності результатів Нацвідбору, членів журі оцінюватимуть учасників Фіналу також під час генеральної репетиції. Ці бали згодом можуть бути використані у разі неможливості проведення голосування журі в прямому ефірі.

Фінал Нацвідбору відбувся в укритті у зв'язку з російським вторгненням в Україну 2022 року. На початку шоу продюсер заходу Дмитро Шуров заспівав разом із фіналістами Нацвідбору пісню «Сій у лузі червона калина». Після виступів усіх учасників розпочалося голосування за переможця Нацвідбору.

Від нового прочитання Гамлета до музичної збірки «Звуки Чорнобиля», від візуального проекту «Нарбут XXI» на честь видатного графіка до різдвяного концерту світової та української класики від LvivMozArt, від виступів «Дахівників» на фестивалі глобальної музики globalFEST до онлайн-курсу «Україна: історія, культура та ідентичність» та появи україномовних гідів у світових музеях – українська культура цього року засвідчила, що може розвиватися і за найнесприятливіших умов карантину та скорочення державного фінансування.

Українська культура завойовує світ

Протягом останніх семи років культурні проекти змінили українську громадянську ідентичність, чіткіше прописували межі України на світових мапах та допомогли протистояти зусиллям Росії, яка використовувала ідентичність та історію як зброю проти України, наголошують фахівці. Українці довели, що можуть вийти за рамки пострадянських схем культурного менеджменту і знайти моделі співпраці між митцями, громадянським суспільством і державою, які базуються на західних зразках, а подекуди і творчо їх розвивають.

Та експерти поспорять, що майбутнє цієї співпраці неясне, бо ефективним державам бракує і грошей, і розуміння того, що культура є не «зайвою розкішшю», а основою успішного розвитку країни.

Мало яка сфера суспільного життя в Україні була останніми роками настільки успішною, як культура – нові театральні постановки, фестивалі, що відроджували деремонні міські простори, виставки, нові художні та документальні фільми, що збирали повні зали глядачів та призи фестивалів – імпульс, який дав Євромайдан, пізніше до справжнього культурного буму.

Як каже колишня заступниця міністра культури в постмайданному уряді Оксен Остроховська-Пітра, відразу після Революції гідності на державні посади прийшли люди, які прагнули змін, розуміли, для чого вони потрібні, і готові «Коли мене запросили до уряду Євген Нищук, наша команда мала місію, чого на було до 2014 року. Було багато дискусій про те, що ми хочемо зробити, як ми маємо служити суспільству і яких змін ми хочемо досягти. Це була кардинальна різниця, бо раніше у працівників міністерства було відчуття, що потрібно служити політикам чи навіть самій бюрократії», – сказала колишня урядовиця, яка нині очолює культурно-мистецький і музейний комплекс «Мистецький арсенал» у Києві.

Виступаючи під час вебінару, який проводив Український інститут у Лондоні («не тов'язаний з українською державною установою – ред.), вона додала, що культурному відродженню України допомогло те, що до сфери культурного управління прийшли фахівці.З появою нових культурних інституцій, таких, як Український культурний фонд, Український інститут книги, Державне агентство з питань кіно, українська державна також запровадила прозорі умови фінансування.

Попри тривалість війни наші видавництва тримають оборону на культурному фронті та навіть встигають друкувати новинки. Зібрали 25 нон-фікш та художніх книжок, які вийшли друком під час війни або вийдуть у найближчі кілька місяців.

НОВИНКИ ВІД ВИДАВНИЦТВ

Книжка німецького офіцера та письменника Ернста Юнґера про Західний фронт Першої світової війни. Автор уже з перспективи 1920-х років робить спробу філософського осмислення війни: розмірковує над тим, як війна змінює людину, як впливає на кохання, мистецтво, літературу, політику — і пояснює, чому помиляються пацифісти.

Мовознавець Рустам Гаджієв розкаже лінгвістичні історії з усього світу — від Нікарагуа, де місцеві діти самі створили для себе жестову мову, й до Великої Британії з її Порозовою змовою, катами і започатковними ними словами. А ще — як із мовознавчої точки зору пов'язані легендарна «паляниця» і сувенірський «горобрик». Книжка доступна для передзамовлення й очікується з друку наприкінці травня.

Перевидання вже відомої читачам «Нашого формату» книжки «Зберігайте спокій. Щоденна інструкція з вирішення проблем» під новою назвою неабияк актуальна, адже обіцяє, що після прочитання ви по-іншому поглянете на реальність, що вас оточує, та навчитесь підходити до розв'язання будь-яких проблем із самовладанням та мудрістю.

Дебютний роман Елізабет Гілберт, авторки світових бестселерів «Їсти, молитися, кохати» і «Природа всіх речей» «Місто дівчат». Книжка про жителів двох маленьких островів, між якими кілька поколінь тривав жорстокий заробок за право ловити омарів у спільних водах. Вісімнадцятирічна Рут закохується у хлопця з ворожого острова, але сподівається на примирення двох спільнот — марна справа.

Новий роман Саллі Рунні, авторки «Нормальних людей» та «Розмов із друзями», одразу ж став бестселером The New York Times. Саллі Рунні називають «Селінджером для покоління смартфону», а її книжку знову про молодих і бентежних. Елісс, Фелікс, Ейлін та Саймон приїхали одне одного, кохаються, переймаються через секс, розмовляють про дружбу та світ, у якому живуть.

ТЕАТР «БЕРЕЗІЛЬ»

31 березня, свою 101 річницю святкує театр «Березіль» — осередок авангардного духу нової вітчизни, створений Лесем Курбасом на базі трупи «Молодого театру». Від дня заснування «Березіль» розширював межі класичного розуміння театру, творив нові мистецькі висловлення і виховував свідомого глядача.

Видатний режисер вважав, що місія театру — примусити глядача думати, змінити його свідомість, виховувати в нього принципи, тому значну увагу приділяв взаємодії з ним, побудові діалогу. Для дослідження настроїв публіки Курбас придумав декілька способів: анкетування та спостереження співробітників театру за реакцією людей у залі.

Видатний режисер вважав, що місія театру — примусити глядача думати, змінити його свідомість, виховувати в нього принципи, тому значну увагу приділяв взаємодії з ним, побудові діалогу. Для дослідження настроїв публіки Курбас придумав декілька способів: анкетування та спостереження співробітників театру за реакцією людей.Театр прославився своїми талантами, серед яких Амвросій Бучма, Мар'ян Крушельницький, Наталія Ужвій і Валентина Чистякова. Після переїзду «Березоля» у Харків сформувалися «євита трійця» театру: режисер Лесь Курбас, драматург Микола Куліш та художник Вадим Меллер. Їхня плідна співпраця змінювала канони театру та наперекрутала п'єси, в яких перетнулися експресіонізм.

ДЖЕРЕЛА

1.https://uk.wikipedia.org/wiki/%_2023
2.https://tan.ua/glamur/yevrobachennya-2023-stalo-vidomo-hto-predstavit-ukrayinu-na-mizhnarodnomu-konkursi-2225089.html
3.https://www.unian.ua/science/10485435-lyudske-tilo-mozhe-vzayemodiyati-z-magnitnim-polem-zemli.html
4.https://zn.ua/ukr/TECHNOLOGIES/vcheni-povjazali-zdalnist-tvarin-vid-zhuvalih-mahnitne-pole-z-bakterijami.html
5.https://24tv.ua/tech/vcheni-poyasnili-yak-plahi-aprymayut-magnitne-novini-tehnologiy_n1667372
6.https://uk.wikipedia.org/wiki/
7.https://osvitanova.com.ua/posts/3449-naukovi-fakty-shcho-dyvuiut
8.https://focus.ua/uk/technologies/548230-skolko-let-planete-zemlya
9.https://life.pravda.com.ua/society/2010/07/13/53618/
10.https://www.epravda.com.ua/publications/2023/02/15/697076/
11.https://www.pravda.com.ua/news/2023/03/13/7393175/
12.https://zaxid.net/kitay_tag46374/
13.https://ua.korrespondent.net/world/4570810-zemletrusy-v-turechchyni-kilkist-zherty-perevyschyla-48-tysiach-liudei
14.https://hromadske.ua/posts/u-rada-rozrobliyayut-vtoroj-zakon-pro-inozentiv-politco?topic=avil
15.https://hromadske.ua/posts/v-anglyi-arheologi-znajshli-tayachollitni-ostanki-62-davnih-rimlyan?topic=avil
16.https://tan.ua/nauka_ili/nasa-zibralo-komandu-z-polyuvannya-na-nlo-2188024.html
17.https://tan.ua/tags
18.https://lb.ua/tag/9805_nlo
19.https://coronavirus.tan.ua/kitay-vidmovivsya-vid-zaproponovanih-zahidvakcin-vid-covid-19-popri-strimka-poshirennya-viruau-bloomberg-2239084.html
20.https://lb.ua/world/2023/03/14/548784_bayden_provede_rozmovu_z_si.html
21.https://expravo.tv/kitay-vpershe-z-2020-roku-vidnovil-vidachu-vakhtpiv-viz-dlya-inozemtsiv

ДОДАТОК Б

Випуск газети «ABOUT ALL», створений з допомогою ШІ

№45 (1307) ВІВТОРОК, 7 БЕРЕЗНЯ 2024 УКРАЇНА ТА СВІТ

ABOUT ALL

ЩОТИЖНЕВЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ВИДАННЯ

Стійкість та відвага: Оборона Бахмута у цифрах розвідки НАТО

Фото: Оборонні рубежі під Бахмутом, весна 2024.

На кожного українського солдата, загиблого під час захисту Бахмута, російські сили втратили щонайменше п'ять. Таку оцінку, як повідомляє CNN, дав чиновник Північноатлантичного альянсу.

Чиновник говорив із журналістами на умовах анонімності, оскільки йому не дозволяється обговорювати конфіденційні дані. Попри надзвичайно складні умови, українські захисники продовжують утримувати ключові позиції, завдаючи ворогу непоправної шкоди. За даними розвідки, такі втрати змушують противника задіювати резерви, які планувалися для інших напрямків.

Командування наголошує, що кожен день оборони міста дає можливість іншим підрозділам підготуватися до подальших дій та отримати необхідне західне озброєння, яке вже починає прибувати на фронт у значних кількостях.

СЛОВО КОМАНДУВАЧА

Генерал-полковник Олександр Сирський під час брифінгу.

«Наші воїни знищили найкращі підрозділи «Вагнера» та суттєво зменшили наступальний потенціал ворога».

Генерал Олександр Сирський підкреслив, що оборона Бахмута має стратегічне значення. Вона не лише сковує великі сили противника, а й перемелює його найбільш боєздатні частини.

МІЖНАРОДНА АРЕНА: КИТАЙ

Пекін продовжує свою дипломатичну гру. Останні заяви Сі Цзіньпіна вказують на спробу Китаю взяти на себе роль "миротворця", проте західні столиці з

Продовження Додатку Б

НАУКОВИЙ ВСЕСВІТ

Магнітне поле Землі: Шосте чуття людини?

Візуалізація магнітних ліній Землі, що захищають нас від радіації.

Останні дослідження вчених із Каліфорнійського технологічного інституту підтвердили, що мозок людини здатний реагувати на магнітне поле Землі. Вчені виявили кристали магнетиту в тканинах мозку.

Це відкриття може пояснити, чому деякі люди мають надзвичайну здатність орієнтуватися на місцевості. Птахи, риби та навіть деякі бактерії використовують цей "вбудований компас" для міграцій на тисячі кілометрів. Тепер ми знаємо, що люди також мають ці зародкові механізми, хоча ми майже втратили здатність ними користуватися свідомо через розвиток технологій.

Вік Землі: Таємниця 4.54 мільярдів років

Як вчені дізнались, скільки років нашій планеті? Відповідь ховається не лише в земних породах, а й у метеоритах. Використовуючи метод радіометричного датування ізотопів урану та свинцю, дослідники встановили майже точний вік Землі.

Земля сформувалася одночасно з іншими об'єктами Сонячної системи. Найдавніші знайдені мінерали (цирконії) мають вік понад 4.4 мільярда років, що підтверджує теорію швидкого формування твердої кори після виникнення планети.

КОРОТКО ПРО НАУКУ

Бактерії-навігатори: Вчені виявили, що здатність тварин відчувати магнітне поле часто залежить від симбіотичних бактерій, що живуть в їхніх очах або мозку.

Океан: Досліджено лише 5% світового океану. Це означає, що ми знаємо про поверхню Марса більше, ніж про глибини нашої рідної планети.

Швидкість: Світло проходить відстань від Місяця до Землі за 1.28 секунди. Це найшвидша константа у нашому всесвіті.

Продовження Додатку Б

ТЕХНОЛОГІЇ ТА МАЙБУТНЄ

Ера Штучного Інтелекту: ChatGPT та нова реальність

Штучний інтелект обробляє мільярди операцій за секунду.

Запуск ChatGPT від компанії OpenAI став точкою неповернення для світової економіки. Сьогодні ШІ не просто розважає, він пише код, ставить медичні діагнози та керує логістичними ланцюгами.

Проте з великою силою приходить велика відповідальність. Провідні експерти закликають до регулювання розробок ШІ, щоб запобігти втраті контролю над алгоритмами. В Україні ШІ вже допомагає в аналізі супутникових знімків для виявлення позицій ворога, що демонструє практичну цінність технологій у критичних умовах.

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФРОНТ

Україна активно впроваджує децентралізовану генерацію енергії. Сонячні станції та малі газові установки стають запорукою стійкості громад. Укренерго звітує про стабілізацію системи завдяки героїзму ремонтних бригад.

Сонячні панелі

Зелена енергетика — майбутнє України.

КІБЕРБЕЗПЕКА

Кількість кібератак на державні реєстри зросла на 300%. Спеціалісти Держспецзв'язку працюють цілодобово, відбиваючи спроби злому критичної інфраструктури.

РИНОК ПРАЦІ 2024

Найбільш затребуваними професіями стають оператори дронів, фахівці з психологічної реабілітації та інженери-енергетики. Навички роботи з ШІ стають обов'язковими для офісних працівників.

КОСМОС СТАЄ БЛИЖЧИМ

Програма SpaceX Starship готується до нових випробувань. Колонізація Марса більше не виглядає як сценарій наукової фантастики, а як план на найближче десятиліття.

Продовження Додатку Б

ДОВІДНИК

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

НОВИНИ НАУКИ:

1. www.unian.ua/science

АНАЛІТИКА ТА ЖИТТЯ:

2. zn.ua/technologies

ТЕХНОЛОГІЧНІ НОВИНИ:

3. 24tv.ua/tech

ОСВІТНІЙ ПОРТАЛ:

4. osvitanova.com.ua

ПЛАНЕТА ЗЕМЛЯ:

5. focus.ua/technologies

СУСПІЛЬСТВО:

6. life.pravda.com.ua

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Всі посилання є інтерактивними. Ми радимо використовувати лише перевірені джерела для отримання новин у воєнний час.

ПРО РЕДАКЦІЮ

Газета "All About" — це незалежне видання, створене для тих, хто прагне знати більше про все на світі: від дрібних бактерій до величних галактик.

Головний редактор: Олександр Мельник
Верстка та дизайн: Творча група AI
Наклад: 50 000 примірників

СКАНАНУЙТЕ ДЛЯ ПЕРЕХОДУ НА САЙТ

© 2024 ВСІ ПРАВА ЗАХИЩЕНІ

Декларація академічної доброчесності

здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Бабенко Олександра Станіславівна, студент(ка) 4 курсу, форми навчання денної, факультету журналістики, спеціальність 061 журналістика, освітня програма «Редакторсько-видавнича діяльність і медіамоделювання», підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Редакторська майстерність і штучний інтелект при створенні моделі газетного видання»

- відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії; - згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата 10.06.2026 Підпис ПІБ (студент) Бабенко Олександра Станіславівна

Дата 10.06.2026 Підпис ПІБ (науковий керівник) Романюк Наталія Василівна